

CONSTRUCTORS D'INSTRUMENTS DE VENT-FUSTA A BARCELONA ENTRE 1742 I 1826

JOSEP BORRÀS I ROCA

JUSTIFICACIÓ

El motiu de la present comunicació és donar a conèixer una informació relativament nova i concreta sobre l'activitat constructiva d'instruments de vent-fusta a Barcelona a partir de les ressenyes que es desprenen dels protocols notariais del Gremi de Torners, gremi al qual pertanyen la quasi totalitat dels constructors fins a principis del segle XIX. El contingut d'aquests protocols, tal i com veurem a continuació, és molt ric pel que fa a les dades i pot suposar, fins el moment, el nexa més evident a l'hora de relacionar el patrimoni instrumental identificable que ens resta, amb un material de tipus documental que és susceptible d'ésser ampliat i canalitzat en diverses vessants.

La construcció i venda d'instruments de vent fusta a Barcelona (en el context d'aquest article ens referim a flautes travesseres, oboès, xeremies, gralles, sacs de gemecs, clarinets, i fagots) va ser molt important a partir de la segona meitat del segle XVIII fins a la primera meitat del segle XIX. Aquesta especialitat constructiva, clarament influenciada pel desenvolupament de l'òpera i l'oratori, així com la presència de músics militars estrangers i les acadèmies de música instrumental,¹ es va situar a la cresta de l'àmbit general hispànic tal i com ho demostren el gran nombre d'instruments marcats conjuntament amb un cognom i el nom de Barcelona² que ens han quedat en museus i col·leccions particulars, així com les diverses referències escrites (relacions nominals dels teatres, les esglésies, i algunes cases particulars, cites puntuals en dietaris, premsa, etc.). Si bé diversos catàlegs de museus i col·leccions aporten les dades que fins el moment s'han obtingut sobre aquests constructors,³ la informació biogràfica i professional que es desprèn dels documents notariais que hem transcrit poden contribuir a fer una interpretació més concreta i centrada en els aspectes que fan referència

1. Vegeu Roger ALIER, *La òpera en Barcelona*, Barcelona, Societat Catalana de Musicologia, 1990.

2. I altres no signats de tipologia semblant.

a l'inici en aquesta especialitat de determinats personatges, especialment els que fan referència a les nissagues dels Xuriach, Pedrosa, Vinyoles, Boisselot, Oms i Bernareggi.

EL GREMI DE TORNERS DE BARCELONA

Pel que fa al funcionament del gremi durant l'època que es tracta en aquest article hi ha l'extens treball del doctor Pere Molas *Los Gremios Barceloneses del siglo XVIII*.⁴ Aquest treball suposa un estudi genèric sobre el desenvolupament de les corporacions gremials i una síntesi i reorientació dels estudis d'altres tractadistes sobre el món corporatiu a Barcelona. Si bé l'autor centra especial atenció en l'estudi d'alguns sectors concrets —especialment el tèxtil— la investigació global que es desprèn de tota la recerca resulta indispensable per entendre la dinàmica del gremi de torners.

Els constructors d'instruments de vent-fusta de Barcelona, com la resta d'individus que es dedicaven a la mateixa especialitat en els principals centres europeus, formaven part del gremi de torners com a conseqüència dels seu treball en el torn amb la fusta, i altres materials com el vori, l'os o la banya. Aquest gremi es va crear l'any 1556 com una especialització del gremi de fusters i va formar una confraria pròpia sota l'advocació de Sant Onofre.

Hem començat a resseguir els protocols d'aquest gremi des del primer notari que hem trobat, a partir de l'any 1742. Les notícies que en tenim són escasses i poc rellevants fins l'any 1769.⁵ Sabem que el gremi va estar durant un temps (més concretament fins a la segona meitat del segle XVIII) associat al gremi de capcers a la «Confraria de Torners i Capcers», fins la segregació total d'ambdós gremis abans de 1769.⁶ També sabem que hi havia associada a la confraria la «Germandat de Joves Mestres i fills de Mestres de Torners i Capcers», que va durar fins l'esmentada segregació. Pel que fa al nombre d'agremiats, el cadastre de 1729 inclou

3. Museu de la Música de Barcelona, *1/Catàleg d'instruments*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1991; William WATERHOUSE, *The New Langwill Index, a Dictionary of Musical Wind-Instrument Makers and Inventors*, Ed. Toni BINGHAM, Londres, 1993. Aquest treball suposa la continuació de l'iniciat per Lydesay G. LANGWILL, *An Index of musical wind-instrument makers*, Ed Lidsay & Co. Ltd. Edimburg. Edicions: 1960, 1962, 1972, 1974, 1977, 1980. Actualment s'està treballant en una nova edició en CD ROM. Aquest inventari també conté els instruments de metall.

Id.: *Els nostres luthiers. Escultors del so*. Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 1996. *Instruments de musique espagnols du XVIè au XIXè siècle*, catàleg de la exposició «Europalia 85», Brusel·les, Banque Generale, 1985.

4. Pere MOLAS RIBALTA, *Los Gremios Barceloneses del siglo XVIII. La estructura corporativa ante el comienzo de la revolución industrial*, Publicaciones de la Conferenciación Española de Cajas de Ahorros, Madrid, 1970, [Tesi doctoral].

5. Els protocols d'aquest període no recullen informació sobre el gremi.

6. AHPB: Notari Francesc Mas i Güell (núm. 966), *Llibre d'actes de Confraries, Col·legis i Gremis, 1765*, 22 de febrer.

els «torners i capcers» en un grup que en comprèn 12, i està classificat com a gremi de «segona classe».⁷

La segona meitat del segle XVIII viurà un procés de transformació dels tallers d'aquests artesans constructors en centres especialitzats de producció, regulats per l'estat i que inclouen la divisió del treball, la indústria suplementària i l'orientació clara al lliure comerç, en contrast amb la funció inicial de la primera meitat del segle, on l'activitat de fabricació d'instruments era compartida i complementària amb la d'altres oficis, normalment els constructors eren alhora intèrprets musicals. En la descripció dels drets que adquiria un torner quan entrava en el gremi hi figura el fet de «tenir botiga, treballar i fer treballar», això ens fa pensar que els membres d'aquesta corporació podien arribar a assolir el grau, ja esmentat, de petit empresari amb treballadors i aprenents i fins i tot superar la vella estructura del «taller col·lectiu» tan comú en la majoria de gremis artesanals.

Podem classificar el gremi en la categoria que Molas denomina de «gremi industrial»,⁸ format per una corporació d'artesans i clarament diferenciat del «gremi comercial». La majoria de tallers de gremis d'aquesta categoria concreta eren al mateix temps centres de producció i venda d'objectes propis i importats. Representaven els grups menys afectats per la Revolució Industrial, ja que treballaven amb mètodes artesanals. Hi havia tres graus en la jerarquia laboral: mestre, oficial i aprenent. Els mestres (és a dir els individus que havien superat l'examen de meseria) solien tenir dues categories diferents: mestres empresaris (artesans que podien disposar d'un local i eines pròpies) i mestres jornalers (artesans que treballaven a sou d'un altre mestre).⁹

El gremi de torners va formar part d'un sector específic productiu que va ser dels pocs que va experimentar un relatiu creixement fins a principis del segle XIX (concretament un 66 %) com a contrast amb la població gremial de Barcelona que va perdre una tercera part dels seus membres a causa d'un relaxament produït per l'ocupació francesa i el canvi d'orientació cap a les noves professions.¹⁰

El fet de l'especialització del gremi cap a determinats sectors com ara la construcció i la venda d'instruments a partir dels anys 80 —especialització que comporta amb tota seguretat uns ingressos més elevats pels objectes produïts en referència als tradicionals del gremi—¹¹ podria haver contribuït a l'estabilització i increment econòmic de determinats tallers i a que s'hi incorporés personal especialitzat que provenia d'altres països com ara França i Itàlia.

7. Els nous governadors borbònics van dividir la població gremial de Barcelona en tres grups o «classes» segons les quantitats que pagaven en concepte de «servei personal» del cadastre. En el moment de la nova legislació hi havia 97 gremis (33 de 1a, 38 de 2a i 26 de 3a classe). També inclouen en la denominació «gremi» a diversos oficis i professions que fins aquell moment es consideraven lliures (cistellers i xocolaters).

8. Tot i que a causa de la relativa poca producció, en comparació amb altres gremis industrials, ens fa pensar en un «petit» gremi industrial.

9. Pere MOLAS, *op. cit.*, *Los maestros: del empresario al jornalero*, p. 70-85.

10. Pere MOLAS, *op. cit.*, *Dinàmica de la renovación y análisis sectorial*, p. 242 i següents.

Si ens limitem a observar els protocols que abracen els primers trenta anys del segle XIX veurem que no hi ha reflectida cap traça de l'avenç del liberalisme, el lliure comerç o de fets puntuals derivats de la primera Constitució Espanyola. Això és un signe clar que el gremi adopta una posició conservadora i se submergeix en una agonia corporativista global fins el 20 de gener de 1834.¹² Veurem, més endavant en aquesta comunicació, com a l'any 1819 es fan totes les accions possibles per frenar les intencions d'entrada al gremi d'un torner estranger, Francisco Bernareggi i en clar contrast, l'última persona que es presenta a un examen de mestria, Anton Barnucell que el 1826 fa un examen en clara condescendència amb la corporació, que no difereix, ni per la forma ni pel contingut al de les èpoques més restrictives del segle passat. En aquell temps són ja diversos els constructors que s'han establert professionalment per la via del lliure comerç.

LA FAMÍLIA DE NOTARIS MAS

A l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona¹³ hi ha dipositats els protocols de tres notaris del gremi de torners en el període comprès entre 1742 i 1838. Hi trobem tres generacions d'una mateixa família: en Francesc Mas i Güell (1742-1780), en Josep Francesc Mas i Vidal (1779-1815) i en Francesc Mas i Fontana (1816-1838).¹⁴

El gremi de torners feia un ús continuat del notari, el qual aixecava acta de diverses activitats, entre les que destaquen les juntes del gremi i els exàmens de mestria. També es requeria la presència del notari en altres actes, com ara les impugnacions i les protestes.

Afortunadament per a la nostra recerca, el fet que els notaris d'aquest gremi hagin estat correlativament membres de la mateixa família ens ha facilitat la feina de recerca del nou dipositari del càrrec i ens ha permès resseguir d'una manera lineal i completa (només fragmentada pel sotrac de la Guerra de la Independència) la documentació que fa referència al gremi durant un espai de temps de gairebé cent anys (1742-1838).

Dissortadament són pocs els membres del gremi de torners que van fer ús d'aquests notaris personalment, és a dir fora del gremi. Aquest fet ens priva d'incrementar i contextualitzar la informació del gremi amb la individual (testaments, herències, etc.)

Cal ressaltar que aquests protocols, tot i la repressió borbònica i les tendències derogatives del català pròpies del liberalisme i les Corts de Cádiz, estan escrits en català tal i com ho fan la resta dels gremis de la ciutat, fins i tot ben entrat el segle XIX.

11. En els documents consten objectes tipus boles de billar, boquilles, canonets d'agulles, etc.

12. Reial Decret de 20 de gener de 1834: Abolició dels privilegis gremials.

13. Del Col·legi de Notaris de Catalunya.

14. Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, Col·legi de Notaris de Catalunya. Notaris: Francesc Mas i Güell (núm. 966), Josep Francesc Mas i Vidal (núm. 1069), Francesc Mas i Fontana (núm. 1165).

IDENTIFICACIÓ DELS MEMBRES DEL GREMI ESPECIALITZATS EN LA CONSTRUCCIÓ D'INSTRUMENTS DE VENT-FUSTA

A part dels instruments conservats, coneixem l'existència d'aquests constructors gràcies a diverses fonts, especialment escrites, que fan referència a la seva activitat. Fins el moment no disposem de rebuts ni comandes, ni tan sols d'un tipus de document de caràcter comercial molt habitual en altres contextos geogràfics, com és la propaganda en diaris i altres publicacions feta pels mateixos constructors o per comerciants.

Les partides de naixement i de defunció d'aquesta època fan sovint esment de l'ofici dels pares i del difunt, respectivament, i sempre dins el terme «torner» i sense cap esment a una activitat musical paral·lela.¹⁵

Una font de gran excepció resulta el conegut dietari del Baró de Maldà,¹⁶ el qual cita tres famílies de membres del gremi: els Oms (no com a constructors d'instruments, sinó com a torners novells), els Padrosa (com a músics «sonadors») i els Xuriach (com a músics). Altres fons importants són les relacions de músics que han intervingut o formen part d'una plantilla d'un teatre,¹⁷ d'una església o en un fet puntual com la formació d'una acadèmia musical, etc.

Les Llibretes de Comunió Pasqual —que recullen un llistat elaborat per una parròquia sobre persones que habitaven a cada casa i eren susceptibles de rebre la comunió— han resultat també una eina de primer ordre de cara a identificar els individus que feien l'aprenentatge o cohabitaven en un taller. (Taller i habitatge, en aquesta època i context, eren gairebé sempre equivalents.) Gràcies a aquesta font hem pogut conèixer els membres de la família Xuriach que habitaven a la casa del carrer de la Boqueria i el domicili dels Oms a la plaça Nova.¹⁸

En principi hem d'acceptar la premissa de que un personatge del gremi que també figura com a músic en alguna informació contemporània (com és el cas dels Pedrosa i Xuriach) és potencialment un constructor d'instruments o forma part d'un taller d'aquesta especialitat, però sens dubte l'element més important per identificar un constructor és la marca estampada sobre un instrument. (Vegeu les marques a les figures 7, 8, 9 i 10.)

Considerem com a marca el conjunt d'una sèrie de signes d'identificació —normalment lletres que formen part d'un nom propi, acompanyades de les d'un municipi— estampades o «marcades» sobre alguna o diverses parts de l'instru-

15. La prevenció contra les persones que exercien la professió de músic (a excepció dels organistes i mestres de capella) és un fet reconegut. Vegeu Pere MOLAS, «Estructura i formes de la vida social» a *Història de Barcelona*, vol. 5 i *El desplegament de la ciutat manufacturera*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, 1993: «[...] La ciutat de Barcelona havia obtingut el 1707 un privilegi reial que declarava marginats els músics, els carnisers i els pregoners[...]», p. 191.

16. Rafel d'AMAT I DE CORTADA, *Calaix de sastre*, vol. III, 1795-1797, pàg. 68, edició i selecció de Ramon Boixareu, Biblioteca Torres Amat, ed. Curial, 1988.

17. Roger ALIER, *op. cit.*

18. Arxiu Històric de Santa Maria del Pi: *Llibretes de Comunió Pasqual*, anys 1746 a 1790, armarí XI, prestatge I, vols. 38 a 70.

ment. També s'inclouen a la marca les inicials, així com dibuixos, símbols o lletres que la complementen (patents, exposicions i medalles). Però la marca ens detalla més coses que el nom i el lloc d'origen del taller. És del tot sabut que la marca no sempre correspon a la persona que ha construït l'instrument (en el sentit de l'artesà que ha dissenyat el procés d'aquest fins la seva etapa final) i que el dret de signar correspon només al propietari del taller o a un comerciant. Mai un aprenent o oficial, ni un mestre jornalero (és a dir, que no tenia la capacitat per establir-se) podia marcar amb el seu nom un producte destinat a la venda, en el nostre cas, un instrument.

La marca dels instruments és molt variable des del segle XVI i ha estat objecte d'estudis molt amplis.¹⁹ En l'època que abraça aquest article (1742-1838), quan ja hi ha una regulació pública d'aquesta activitat constructiva, la marca inclou, a part de les referències identificadores del taller, una sèrie de dades que fan al·lusió a aquest control.

Les informacions que es desprenen de la marca són les següents:

- El nom (de famílies, propietaris, companyies) on a vegades hi consta la especificació «pare», «fill», «menor», etc., ja sigui a través del mot complet o amb abreviacions tipus inicials.
- El municipi on es troba el taller.
- Signes o dibuixos que pertanyen al taller i li atorguen categories específiques (p. ex. la corona reial que el vincula amb la casa reial) o relatius a un municipi.
- Números referents a les parts de l'instrument (cossos de recanvi) o al fet de pertànyer a un conjunt.
- Lletres que informen sobre l'afinació o la tonalitat.
- Senyals distintius de protecció de cara als imitadors i venedors no autoritzats: també nomenats «senyals de vendre».

DOCUMENTS SELECCIONATS

Els protocols que s'inclouen en aquest treball són una selecció feta a partir del seguiment cronològic de la documentació notarial del gremi de torners entre 1742 i 1838. Aquesta tria contempla no solament els documents que parlen explícitament d'aquesta vessant constructiva i els seus protagonistes sinó també els que contenen referències que ajuden a facilitar-nos el context general del gremi.

Els hem agrupat en dos grans grups:

1. Els exàmens de mestria.

19. Herbert HEYDE, «Makers' marks on wind instruments», *The New Langwill Index. A Dictionary of Musical Wind-Instrument Makers and Inventors*, 1993.

2. Altres documents. Aquests fan referència als consells generals del gremi, així com a alguns assumptes entre un membre del gremi i el notari.

Els exàmens de mestria

- Mestria d'Anton Oms* - 1781, novembre, 25
- Mestria de Salvador Terrés i Bigas* - 1782, gener, 10
- Mestria de Pere Candeló i Rialp* - 1782, desembre, 1
- Mestria de Savador Xuriach i Bofill* - 1787, setembre, 24
- Mestria de Narcís Pedrosa i Curull* - 1791, gener, 13
- Mestria de Llorenç Vinyoles i Bellavista* - 1792, juny, 5
- Mestria de Jordi Bellavista i Angel* - 1792, juny, 5
- Mestria d'Anton Oms i Farràs* - 1799, juny, 17
- Mestria de Pere Oms i Farràs* - 1799, juny, 17
- Mestria d'Agustí Benet i Llorà* - 1817, juliol, 6
- Mestria de Joaquim Solà i Font* - 1826, febrer, 21
- Mestria d'Anton Barnucell i Trias* - 1826, octubre, 24

Altres documents

- Demanda de Josep Serra contra Joan Xuriach* - 1764, octubre, 19
- Testimoni a favor de Rafael Xuriach* - 1772, desembre, 14
- Acta de requeriment i embargament contra Llorenç Ensaldó* - 1789, agost, 11
- Acta de requeriment i embargament contra Pere Barret* - 1789, agost, 11
- Recepció del testament de Llorenç Vinyoles* - 1792, juny, 20
- Consell general del gremi: admissió de Louis Boisselot* - 1799, juliol, 16
- Consell general del gremi: deute del gremi al notari Mas* - 1819, febrer, 25
- Consell general del gremi: exoneració del pagament de taxes a Llorenç Vinyoles* - 1819, març, 10
- Consell general del gremi: actuacions contra Ramon Codina i Francisco Bernareggi* - 1819, novembre, 19
- Consell general del gremi: resolució de l'examen de Francisco Bernareggi* - 1919, desembre, 4
- Consell general del gremi: revisió de l'examen de Francisco Bernareggi i acta de protesta de Pere Oms* - 1820, gener, 14

L'EXAMEN DE MESTRIA

Els gremis van regular les etapes compreses entre l'aprenentatge i el lliure exercici de la professió a partir d'una relació pedagògica, tutelar i professional entre el mestre i l'aspirant durant els graus d'aprenent i fadrí. La consecució del grau

de mestre amb l'aprovació d'aquest examen, així com el pagament de les taxes i el jurament dels drets i les obligacions com a mestre del gremi, suposava l'accés al lliure exercici de l'ofici, així com el dret a fabricar i vendre els productes assenyalats a les ordenances gremials.

A partir dels 18 anys, el fadrí (o oficial) podia accedir a la plaça de mestre mitjançant la superació de l'examen de mestria. Aquest examen representa gairebé l'únic privilegi heretat després del Decret de Nova Planta de la presència dels gremis en l'antic govern municipal i té un cert grau d'autonomia respecte els altres actes dictats per les institucions oficials.

Potser en funció d'aquest fet, la informació sobre el seu contingut —és a dir els objectes presentats als examinadors— en comparació a les informacions que es desprenen d'altres exàmens de torners en d'altres ciutats espanyoles i estrangeres²⁰ és molt ric i precís sobretot en referència a les especialitats derivades de l'activitat del gremi, com és el cas dels instruments musicals.

Cal ressaltar que en el cas dels tres notaris que hem consultat, la informació de l'examen pel que fa al protocol i contingut es fa més evident a partir de la segregació del gremi de torners de la «confraria de capçers i torners»(1766), el notari del qual era Francesc Mas i Fontana, i més concretament els seus successors: el fill, Josep Francesc Mas i Vidal i el nét, Francesc Mas i Fontana.

És un fet constatat la situació de privilegi que tenien els fills i gendres de mestres del mateix gremi per accedir al grau de mestre, així com la prevenció del gremi pel que fa als aspirants estrangers, ja disposessin o no d'aquest grau de mestria. En els protocols que exposem aquí, veurem clarament els fets de privilegi i prevenció, així com els conflictes permanents amb altres gremis —especialment el de julià mercers—, que varen caracteritzar l'existència de la corporació fins a les noves estructures comercials i industrials del segle XIX.

Els exàmens de mestria del gremi de torners es basen en una fórmula gairebé sistematitzada que conté una sèrie punts d'informació que comentarem tot seguit.²¹

1) Llista dels membres del gremi assistents a l'examen i dels examinadors

La llista dels membres del gremi assistents a l'examen i dels examinadors²² es presenta d'una forma jeràrquica començant pels prohoms, el claverí, el credencer i els examinadors. També hi consta el nom del representant de la Cúria Reial Ordi-

20. Només a caire orientatiu, vegeu alguns treballs com: Marcelle BENOIT, «L'apprentissage chez les facteurs d'instruments de musique à Paris; 1600-1661; 1715-1774», *Recherches* 24.5 (1986), París. *Id.* *Tourmeurs sur bois et manufactures d'instruments à vent en Haut-Normandie* (Catàleg de l'exposició de Rouen), Rouen 1980; Roland CHAPNESS, *The Worshipful Company of Turners of London*, Londres, 1966; *Id.* Constant PIERRE, *Les facteurs d'instruments de musique*, París, 1893.

21. L'anàlisi de les parts de l'examen s'ha fet a partir d'un model nuclear. Concretament el de Salvador Xuriach i Bofill. AHPB: Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1787, f. 108r-109v.

22. L'estructura jeràrquica del gremi es basa en el prohoms = membre regidor de la junta del gremi, claverí = tresorer, i credencer = escrivà.

nària i del notari. Els càrrecs de prohoms, clavarí, credencer i examinadors corresponen a membres que han estat escollits en els consells regulars del gremi, per tant no hi ha una relació directa de causalitat amb alguna especialitat constructiva. Hem de ressaltar però, que gairebé tots els personatges que hem relacionat amb la construcció d'instruments adquireixen en algun moment el càrrec de prohom (regidors i representants del gremi), cosa que comporta una determinada categoria professional.

Hem triat com a mostra de la regularització d'aquests càrrecs el protocol referent a la junta del gremi del 25 de febrer de 1819²³ on s'escullen els càrrecs esmentats juntament amb els d'oidors de comptes i taxadors. Aquesta junta ens mostra un ampli llistat d'agremiats i alhora ens il·lustra la situació del gremi després de la Guerra de la Independència.

2) Descripció del lloc on es realitza l'examen

Pel que fa a la descripció del lloc on es realitza l'examen i com a conseqüència de l'aparent manca d'una seu pròpia, el lloc més freqüent és en una habitació del desaparegut Convent de la Santíssima Trinitat de Pares Calçats, en el claustre del qual el gremi tenia la capella de Sant Onofre. El següent indret més habitual és la casa del notari,²⁴ així com les cases d'altres membres del gremi. Un seguiment d'aquestes cases ens permetria determinar un possible radi geogràfic dels tallers, però les cases que s'anomenen en els exàmens del gremi no són forçosament tallers ni residències dels examinats. És molt probable que el taller no tingui, en molts casos la capacitat física adequada per acollir el nombre de persones que intervenen en un acte d'aquest tipus, tal com hem pogut deduir en el cas de l'examen de mestria d'Anton Oms,²⁵ efectuat el 25 de novembre de 1781 en el domicili del seu pare, Pere Oms a la plaça Nova. Sabem que l'examinat Anton Oms no habitava en aquesta casa aleshores, ni hi havia allí cap activitat d'ofici de torner.²⁶

3) Nom i cognoms de l'examinat i dels seus progenitors, data de naixement i procedència de la parròquia de bateig

En relació a la identificació del fadrí examinat, cal assenyalar que normalment l'examen conté el nom i cognoms, així com les referències personals de la

23. AHPB, Francesc MAS I FONTANA, *Manual*, 1819, f. 117r-118r.

24. En els protocols, la casa dels notaris Mas està situada al carrer Bassella i posteriorment a la Baixada de Sant Sever.

25. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1781, f. 100v-101v.

26. Arxiu de la Parròquia del Pi: *Llibretes de Comunió Pasqual*, vol. 52, 1780, caps 4, XXX. Tractarem amb més detall la informació que ens ha proporcionat aquesta molt important font complementària al parlar de cada constructor en particular.

seva línia ascendent. El reconeixement del cognom de la línia materna no és possible en els casos on no és present el segon cognom o bé el nom de soltera de la mare.²⁷

Com és de suposar, el grup més nombrós de fadrins correspon al dels fills de membres del mateix gremi. També hem trobat els casats amb filles de mestres, així com els fadrins amb professió paterna externa al gremi. Aquí presentem un llistat dels membres que hem seleccionat:²⁸

Fills de mestre del mateix gremi

Joan Xuriach
 Salvador Xuriach
 Narcís Pedrosa
 Llorenç Vinyoles
 Jordi Bellavista
 Anton Oms (menor)
 Pere Oms
 Agustí Benet
 Joaquim Solà
 Anton Barnucell

Casats amb filles de mestre del mateix gremi

Josep Bellavista
 Salvador Terres

Filiació externa al gremi

Anton Oms
 Josep Riera
 Pere Candeló
 Louis Boisselot
 Francisco Bernareggi

Pel que fa a la procedència geogràfica d'aquests torners, podem observar una primera etapa on predominen els subjectes vinguts d'altres indrets de Catalunya, especialment del radi del bisbat de Vic i més concretament de Torelló, ciutat reconeguda per la seva vinculació al món del treball del torn. Aquesta etapa coincideix amb el flux migratori de gent del món rural cap a Barcelona de la primera meitat del segle XVIII.²⁹

27. Durant el segle XVIII, el cognom propi de la dona casada va precedir del corresponent al marit. Aquest fet durarà fins a principis del segle XIX. La creació del Registre Civil significarà la regularització d'aquest ordre.

28. Selecció que hem efectuat a partir dels protocols que són susceptibles de tenir una possible relació amb l'activitat de construcció d'instruments de vent-fusta

29. Pierre VILAR, *Catalunya dins l'Espanya moderna*, vol. III, Barcelona, Edicions 62, 1964-

Un segon període representa —sempre respecte als torners que hem seleccionat per tenir algun tipus de relació amb l'activitat constructiva d'instruments de vent-fusta— una localització estable i continuada dins de la mateixa ciutat. Cal assenyalar que el gremi seguirà rebent durant aquest període gent d'altres indrets de Catalunya, però no seran individus que formin part d'aquest grup seleccionat. Això ens revela que l'inici d'aquesta especialitat es va produir a Barcelona, i a través d'uns elements molt concrets del gremi, conjuntament amb dos torners estrangers: Louis Boisselot i Francisco Bernareggi, els quals pertanyien a nissagues molt conegudes i de les que es té força documentació dins del món de la construcció d'instruments de vent. És important constatar que són els dos únics torners estrangers que sol·liciten l'entrada a la corporació en tot el període que contempla aquest article.

A continuació, la procedència geogràfica dels torners que fan l'examen de mestria:

<i>Nom</i>	<i>Naixement</i>	<i>Municipi</i>	<i>Diòcesi</i>
Josep Riera	?	Sant Feliu de Torelló	Vic
Joan Xuriach	?	Barcelona	
Anton Oms	1755	Tremp	La Seu d'Urgell
Salvador Terres	1756	Sant Martí de Riudeperes	Vic
Pere Candeló	1753	Prats de Rei	Vic
Louis Boisselot	1754	Sant Pere de Maconce	Montpeller
Salvador Xuriach	1758	Barcelona	
Narcís Pedrosa	1756	Barcelona	
Llorenç Vinyoles	1774	Barcelona	
Jordi Bellavista	1774	Barcelona	
Anton Oms (menor)	1780	Barcelona	
Pere Oms	1781	Barcelona	
Agustí Benet	1797	Barcelona	
Joaquim Solà	1809	Barcelona	
Anton Barnucell	?	Barcelona	
Francisco Bernareggi	?	Monza	

4) Nom del padrí

La figura del padrí en aquests exàmens és susceptible d'un altre estudi més concret per tal d'esbrinar la relació amb el fadrí examinat. A cop d'ull, la funció de padrinatge podria tenir més relació amb el protocol de l'acte de l'examen que no

1968. «Les transformacions agràries del segle XVIII català». (El moviment demogràfic), p. 49 a 181; *Id.* Pilar LÓPEZ, *Història de Barcelona*, vol. 5, «El desplegament de la ciutat manufacturera», Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1993; «Evolució demogràfica», p. 111 i ss.

pas amb una vessant directa d'aprenentatge, d'acord amb la figura tradicional de padrí que actua com a presentador i avalador.

<i>Nom del fadrí</i>	<i>Nom del padrí</i>	<i>Any de l'examen de mestria</i>
Josep Riera	Josep Serra	1764
Joan Xuriach	Jaume Serra	1764
Anton Oms	Joan Badia	1781
Salvador Terres	Jaume Riera	1782
Pere Candeló	Rafael Xuriach	1782
Salvador Xuriach	Jaume Serra	1787
Narcís Padrosa	Joan Serra	1791
Llorenç Vinyoles (menor)	Josep Bellavista	1792
Jordi Bellavista	Llorenç Vinyoles	1792
Anton Oms (menor)	Anton Oms	1799
Pere Oms	Anton Oms	1799
Louis Boisselot	Anton Oms	1799 (convalidació)
Agustí Benet	Josep Veladó	1817
Francisco Bernareggi	Pere Oms	1819 (proposta)
Joaquim Solà	Gervasi Benet	1826
Anton Barnucell	Francesc Serra	1826

De fet, però, en els protocols no hi ha cap referència dels tallers on els fadrins han efectuat la seva formació fins a l'examen de mestria, i en alguns casos es fa evident el fet que padrí i mestre són la mateixa persona, com és el cas d'Anton i Pere Oms. En efecte, segons els protocols que recullen els seus respectius exàmens de mestria,³⁰ ambdós han estat padrinejats pel seu pare Anton (major) el 1799. Sabem que els dos fills d'Anton Oms, Antoni Oms (menor) i Pere Oms —que ja tenen edat per a actuar com a aprenents en un altre taller— treballen i fan la seva formació al costat del seu pare, el qual finalment els apadrinarà en l'examen de mestria.³¹

Un cas aparentment diferent d'aquest tipus de padrinatge el trobem el 1792 en els exàmens de Llorenç Vinyoles (menor), padrinejat per Josep Bellavista, i Jordi Bellavista, padrinejat per Llorenç Vinyoles (major).³² Tot i contemplar la hipòtesi del cas anterior, sembla que en aquest cas els padrins actuen com a valedors i en clara representació i entroncament entre les dues famílies.

Un cas diferent dels anteriors, i que ens permet establir una hipotètica identificació del padrí com a mestre és el dels germans Joan i Salvador Xuriach, que

30. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1799, f. 187r-190r.

31. Més endavant, en tractar sobre cada família de constructors en particular, veurem la descripció que va fer del seu taller o «casa de torners» l'aristòcrata Rafel d'Amat, Baró de Maldà, en el diari *Calaix de Sastre*. Rafel d'AMAT I DE CORTADA, *Calaix de sastre*, vol. III, 1795-1797, p. 68, edició i selecció de Ramon Boixareu, Biblioteca Torres Amat, Curial, 1988.

32. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1792, f. 428v-430v.

ven tenir com a padrí en Jaume Serra el 1764 i 1787 respectivament.³³ Sabem que, en el transcurs de l'edat en què es podia fer l'aprenentatge, no habitaven a la casa-taller paterna de Josep Xuriach, situada al carrer de la Boqueria.³⁴ Per tant, aquest fet ens podria indicar que Jaume Serra devia ser el mestre real amb qui havien fet l'aprenentatge.

A falta de més informacions sobre el rol que atorga la categoria de padrí en aquests exàmens, podem fer una estimació hipotètica de que en molts casos padrí i mestre corresponen a la mateixa persona.

5) Contingut de l'examen. Aprovació dels examinadors³⁵

La part que més ens interessa i que ens resulta més reveladora pel que fa a la descripció directa dels elements que intervenen en aquesta especialitat constructiva és la que correspon al contingut dels exàmens: hi consten, en la majoria dels casos, les peces aportades, així com els materials i altres informacions que hi tenen relació. Les especificacions sobre aquesta part de l'examen es fan cada cop més concretes a partir dels anys 80, i sobretot com a conseqüència de l'aparent obligatorietat de presentar els objectes. Com a referència anterior a aquest període, podem observar el cas que veiem el 1765 amb l'acceptació en el gremi de Josep Bellavista, torner, «per estar casat amb filla de capçer»³⁶ durant una junta del consell general del gremi, i sense la realització efectiva de l'examen de mestria.³⁷ També veurem, i sempre centrant-nos en aquesta etapa anterior als anys 80, que en alguns casos, tot i aportar uns determinats exemples relacionats amb l'activitat del gremi, aquests no surten reflectits a l'examen. Efectivament, a l'examen de Joan Xuriach³⁸ no consten els objectes aportats, i curiosament s'inclou en aquest protocol una protesta (l'única que hem trobat en tots els protocols) on es fa constar que «lo examen que per sa mestria presenta dit Joan Xuriach, no fonch fet a lo menos en tot per mà de ell mateix com devia ser-ho, (com en cas que convinga se justificarà)».

A partir de la suposada relació amb la construcció d'instruments de tots aquests personatges que hem seleccionat, veiem que la majoria d'exàmens no

33. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1787, f. 108r-109v. AHPB, Francesc MAS I GÜELL, *Manual*, 1764, f. 309r-309v.

34. Les esmentades Llibretes de Comunió Pasqual ens permeten fer un seguiment de la gent que habitava a la casa (i aparentment botiga) del patriarca de la família Josep Xuriach.

35. Normalment sota la fórmula «lo qual examen, vist y reconegut per los sobredits examinadors, han trobat ésser idoneo».

36. AHPB, Notari Francesc MAS I GÜELL (núm. 966), *Llibre d'actes de Confraries, Col·legis i Gremis*, 1765, 18 d'abril.

37. Aquest és un dels pocs casos que hem trobat en tota la documentació que fa referència a l'entrada al gremi sense examen. Normalment els fills de mestre fan l'examen protocol·lari i la seva situació de privilegi es reflecteix en el pagament de les taxes.

38. AHPB, Notari Francesc MAS I GÜELL (núm. 966), *Manual*, 1764, f. 309r-309v.

reflecteixen en cap cas una sotsespecialitat dins del gremi, i que el contingut pot ser molt variable, sempre dintre de la construcció d'objectes propis dels torners.

Podem classificar els exàmens en tres categories:

- a) Exàmens basats exclusivament en instruments musicals, p. ex., Salvador Xuriach i Bofill (1787).³⁹
- b) Exàmens mixtes basats en diverses especialitats del gremi, i que també inclouen instruments musicals: p. ex., Llorenç Vinyoles i Bellavista (1792).⁴⁰
- c) Exàmens sense cap referència a l'elaboració d'instruments musicals, realitzats per elements del gremi dels quals es coneix avui en dia certa producció d'algun instrument musical: p. ex., Pere Oms i Farràs (1799).⁴¹

La llista que oferim a continuació és una síntesi de tots els instruments exposats cronològicament que surten a tots els protocols conservats en el període de temps que tracta aquesta comunicació (1742-1838).

1782. Pere Candeló i Rialp:	<i>Un oboi en quatre pessas / Doc. 3</i>
1787. Salvador Xuriach i Bofill:	<i>Un baixó de fusta de blada...de cinc claus
Dos clarinets⁴² del to de C solf. Ut.../..de
boix de cinc claus / Doc. 4</i>
1791. Narcís Padrosa i Curull:	<i>Un clarinet
Un flautí / Doc. 7</i>
1792. Jordi Bellavista i Àngel:	<i>Un reclam de perdius / Doc. 9</i>
1817. Agustí Benet i Llorà:	<i>Un clarinet de boix
Una flauta
Un pito / Doc. 14</i>
1826. Joaquim Solà i Font:	<i>Una flauta de fusta / Doc. 20</i>
1826. Anton Barnucell i Trias:	<i>Una flauta de tres quarts de llarg de grana-
dillo / Doc. 21</i>

Podem observar que en alguns casos, com el de Salvador Xuriach i Bofill, la informació és molt detallada, ja que inclou a la llista la modalitat d'instrument (baixó i clarinet), la tipologia (nombre de claus), l'afinació i els materials utilitzats⁴³ per a la seva construcció (boix i blada). L'antítesi d'aquest examen és el d'Agustí Benet, que tot i aportar una llista de dos instruments (un clarinet de boix i

39. AHPB, Notari Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1787, f. 108r-109v.

40. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1792, f. 429v-430v.

41. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1799, f. 187r-188v.

42. En el text original amb l'abreviació *clarins*.

43. Pel que fa als materials, cal assenyalar que la majoria de gremis no podien realitzar la compra de les matèries primeres que necessitaven. Anaven a la Llotja, als negociants estrangers, a les companyies comercials, als Corredors de la Llotja, etc.

una flauta), no ens ofereix cap mena de descripció constructiva al marge de la precisió del material de boix. L'expressió que utilitza Anton Barnucell per descriure la flauta: «de tres quarts» resulta particular, si tenim en compte que es tracta de l'any 1826.

Hem seleccionat dos exàmens de mestria que ens relaten una activitat molt pròpia dels constructors d'instruments de vent-fusta: es tracta de l'elaboració de certes joguines musicals de vent, així com de reclams de caça d'animals. És el cas de Jordi Bellavista, que l'any 1792 presenta, entre altres coses, un reclam de perdius i el d'Agustí Benet, constructor d'un xiulet. En aquest sentit, els constructors barcelonins estaven en plena sintonia en el context internacional. Només per citar un referent famós i equivalent europeu direm que la gran família de constructors alemanys Denner⁴⁴ va simultanejar durant dos segles aquesta especialitat en exclusiva.

1. DESCRIPCIÓ DELS PAGAMENTS

Tal i com hem dit abans, la qüestió del pagament de taxes oficials per a l'entrada del gremi són molt discriminatòries en relació als examinats que no són fills o gendres de mestre. És un fet sabut que la capacitat de pagament d'aquests drets, així com de les «propines acostumades», significa un condicionant tant o més important que el contingut de les peces aportades a l'examen de mestria. En els protocols que exposem veiem aquesta desproporció en els casos d'Anton Oms, de procedència externa al gremi, el qual paga trenta-una lliures i un sou (més dotze lliures «per llució dels censals»)⁴⁵ en clar contrast amb Salvador Terres, casat amb filla de mestre el qual abona la xifra de quatre lliures i un sou (més vuit lliures «per llució del censal»)⁴⁶ pagament molt similar al de Salvador Xuriach, fill de mestre del gremi, que paga quatre lliures i dos sous pels drets d'examen.⁴⁷

2. PROCLAMACIÓ DE LA CATEGORIA DE MESTRE TORNER

Un altre element que ens pot ajudar a imaginar el desenvolupament professional d'aquests torners constructors és la fórmula protocol·lària que defineix els drets corresponents a la seva categoria: «*tenir botiga parada, treballar i fer treballar públicament*» així com l'esment d'una sèrie de privilegis i prerrogatives. En aquesta fórmula queda reflectida i optimitzada una estructura laboral de petit empresari artesà amb taller i botiga, i capacitat de tenir treballadors i aprenents. El fet de tenir botiga ens fa pensar que han d'existir uns llibres de comptabilitat.⁴⁸

Tal i com hem dit abans, molt pocs membres del gremi assoliran aquesta categoria i haurem de recórrer a altres fonts, com ara els llibres municipals de cadastre en el cas de que vulguem esbrinar la condició professional de cada cas en par-

44. Vegeu DENNER en *The New Langwill Index*, p. 85.

45. Doc. 3, 1781.

46. Doc. 5, 1782.

47. Doc. 6, 1787.

48. Pere MOLAS, *Los Gremios*, p. 72.

ticular. Entre els privilegis hi ha la capacitat de ser escollit prohom del gremi, així com oficial (credencier, examinador) a les votacions internes que estableixen les ordenances.

3. ACCEPTACIÓ I JURAMENT DEL CÀRREC DAVANT L'AUTORITAT DE LA CÚRIA I DECLARACIÓ DE L'APORTACIÓ DELS SEUS BÉNS, QUE QUEDEN INSCRITS EN L'OFICI D'HIPOTEQUES DE BARCELONA DEL REGISTRE D'HIPOTEQUES DE BARCELONA

A més de les obligacions professionals, el gremi determina una sèrie de deures de caràcter religiós, assistencial i protocolari que queden reflectits en cada fórmula d'examen.

Un punt molt important que s'inclou en aquests documents és la declaració de l'aportació dels béns dels examinats. Els béns inclouen «bens mobles i immobles, haguts y per haber, drets y accions y ab las renunciaciones de uns y altres respectivament necessaries». Aquesta declaració en forma d'inventari ha de quedar inscrita a l'antic Ofici d'hipoteques de Barcelona⁴⁹ «abans de sis dies després de l'examen segons acorda la Reial Pragmàtica d'hipoteques».

4. DATA DE L'EXAMEN I NOMS DELS TESTIMONIS, AIXÍ COM LA SIGNATURA DELS EXAMINADORS, L'EXAMINAT I EL NOTARI

L'últim detall del document de l'examen de mestria és la seva datació, així com la signatura dels examinadors, de l'examinat i del notari. Algunes d'aquestes signatures les reproduïm al final d'aquest article.

ALTRES DOCUMENTS

Els exàmens de mestria suposen, fins el moment, la font més concreta a l'hora de relacionar una sèrie de vincles entre aquests constructors, els instruments que resten i la seva relació amb el gremi. Però el notari del gremi recollia altres activitats, ja fos com a establiment protocol·lari del gremi o per iniciativa d'algun dels seus agremiats. Hem cregut interessant seleccionar-ne uns quants que citarem tot seguit, alhora que justifiquem la seva tria:

1. Demanda de Josep Serra contra Joan Xuriach (1764)⁵⁰

Aquest és el primer document que s'exposa en aquest article i té un doble interès: per una banda és la primera notícia que tenim de Joan Xuriach en aquests

49. Aquest registre està avui en dia ubicat a la Biblioteca del Col·legi de Registradors Mercantils i de la Propietat de Barcelona. Pel que fa a l'època compresa entre la segona meitat i finals del segle XVIII aquests documents inclosos en el registre es troben gairebé complets, i la seva investigació pot suposar una font d'informació molt important.

50. AHPB, Francesc MAS GÜELL, *Manual*, 1764, f. 309r-309v.

notaris (més endavant parlarem de Joan Xuriach, fill de Josep Xuriach, patriarca de la tercera generació d'una família de músics, constructors i torners) i per altra hi ha l'esment que Joan Xuriach pren la plaça de torner a un membre de procedència externa al gremi, Josep Riera, el padrí del qual fa constància que «l'examen per sa mestria...no fonch fet a lo menos en tot per mà de ell mateix com devia ser-ho». Per tant ens trobem amb un cas probable de privilegi amb l'agreujant de la sospita que l'examinat s'havia beneficiat de l'ajuda d'alguna altra persona

Dissortadament, el notari recull l'acte de protesta, però no el consell del gremi on es varen realitzar aquests exàmens, cosa que fa que les dates de naixement i les dades personals d'ambdós examinats, així com el contingut dels exàmens no quedi especificat en el document.

2. Testimoni a favor de Rafel Xuriach

El següent document —l'únic que hem trobat escrit en llengua castellana— fa referència al fet que dos testimonis certifiquen i donen testimoni que Rafel Xuriach, un altre membre d'aquesta extensa família de torners és pobre de solemnitat. Creiem que aquest cas es deu a alguna estratègia per eximir Rafel Xuriach d'alguna obligació de pagament, ja que pocs anys abans el mateix notari certifica la promesa del seu enllaç matrimonial amb Teresa Estrada⁵¹ i pocs anys després el veurem com a padrí en l'examen de mestria de Pere Candeló (1782)⁵² i prohoms del gremi. Més endavant, al parlar de la família Xuriach tornarem a citar aquest membre, el qual va acabar exercint l'especialitat de cadiraire.

3. Conflictes amb el gremi de Julians Mercers

Uns altres documents molt importants que ens ajuden a comprendre el funcionament corporatiu del gremi són les actes de requeriment i d'embargament que el síndic-procurador i els representants del gremi de torners de Barcelona, amb l'assistència de dos representants del tribunal ordinari de la ciutat, fan als individus Pere Barret i Llorenç Ensaldo, mercers ferreters. Aquests havien venut al detall productes propis del gremi de torners («havian venut per menor y a la menuda alguns dels gèneros de sa botiga que no podia per ésser peculiars a l'ofici de torners, contravenint de esta manera a las ordenansas de dit gremi de torners y al decret que estos havian lograt de sa Excelència y Real acuerdo del present principat de Catalunya, als vint-y-sinch de maig pròxim passat y del corrent any mil set-cents vuitanta nou»⁵³).

51. AHPB, Francesc MAS I GÜELL, *Llibre d'actes de Confraries, Col·legis i Gremis*, 1765, f. 304r.

52. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1782, f. 110r-110v.

53. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1789, f. 460r-461v. 465v-467r.

Pel que fa a Llorenç Ensaldo, italià, se li van requisar sis dotzenes de trompetes, que s'havia fet portar de l'estranger, i a Pere Barret se li embarguen cinquanta-set dotzenes de trompetes (sic!)⁵⁴ que tenia amagades.

Pere Moles ens parla dels reiterats enfrontaments que a finals del segle XVIII tenen els membres del gremi de juliàns mercers (Confraria formada el 1730 la qual agrupa sis oficis) i en especial la branca interna de «mercers–ferreters» o «mercers de quincalla»⁵⁵, amb altres gremis, per la venda d'objectes peculiars d'aquestes corporacions. Els torners no són una excepció i varen participar en la creació, el 1790 de la famosa «Junta d'Individus», col·lectiu comú de gestió de diversos afectats per les accions de la corporació de juliàns mercers. Els dos protocols annexos⁵⁶ que fan referència a les inspeccions efectuades per iniciativa dels prohoms del gremi de torners, il·lustren clarament aquest conflicte punyent i quotidià.

4) Recepció dels estrangers Louis Boisselot i Francisco Bernareggi⁵⁷

És un fet conegut que els gremis intenten controlar i frenar l'accés dels estrangers a través de diverses accions contemplades en les ordenances i més concretament en l'examen de mestria, sobretot a partir de la Reial Cèdula del 24 de març de 1777 on es permet a persones estrangeres l'accés a col·legis i gremis de les ciutats que els acullin.⁵⁸

El 16 de juliol de 1799, el consell general del gremi de torners, acorda l'admissió com a mestre de Louis Boisselot, natural de Sant Pere de Maconce (localitat francesa propera a Montpellier), nascut el 27 de juliol de 1754 i ja aleshores mestre torner a Montpellier.⁵⁹

La plaça per a aquest individu, sol·licitada per Anton Oms (major), va ser acceptada sense cap dificultat per part de l'aspirant. Tot i la no especificació d'aquesta especialitat constructiva, Boisselot forma part d'una dinastia francesa molt documentada i reconeguda en els àmbits de construcció musical, tal i com recull el

54. La sorpresa que ens produeix un nombre tan elevat d'unitats de «trompeta» ens fa pensar que probablement no es tracta d'un instrument musical sinó d'algun equivalent de l'estil reclam o jo-guina.

55. Els Mercers diferenciaven la «quincalla»: tot gènere del que no hi ha fabricació en contraposició amb «merceria». Un agremiat podia vendre al seus propis productes fabricats i els equivalents importats fora d'Espanya, però no podia vendre quincalla d'importació. MOLAS, *op. cit.*: «El comerç de la merceria», p. 282 i ss.

56. 1789, documents 7 i 9.

57. La informació d'aquests dos constructors ha estat objecte d'un estudi més extens en l'article de Josep BORRÀS i Antonio EZQUERRO, «Chirimías en Calatayud. Principio y final de un proceso constructivo», *Revista de Musicología*, XXIII-2 (1999).

58. Aquesta «Real Cédula» estava clarament influenciada pels intents que a França es feien per a establir la llibertat en l'exercici de qualsevol comerç i ofici. L'edicté més radical va ser el del ministre francès Turgot (1776), el qual va tenir una aplicació molt efímera.

59. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1799, f. 229r-230v.

catàleg internacional de constructors d'instruments de vent *The New Langwill Index*⁶⁰ on consta la veu o entrada «Boisselot / Aîné / Montpellier» com a marca en dos exemplars (un oboè de 3 claus i un clarinet de 5 claus) relacionats amb Jean Louis Boisselot, del qual, fins el moment, no es tenen notícies de genealogia anterior (és a dir, de qui va ser «aîné» o primogènit).⁶¹ Varen continuar l'activitat els seus fills Louis Constantin⁶² i Xavier.⁶³

Per tant, el Louis Boisselot de Barcelona (que havia nascut el 1754) és, amb tota probabilitat, un membre d'aquesta família (potser pare de Jean Louis), i la cita en el protocol de 1799 certifica l'origen de les seves activitats a Barcelona a través de la seva relació amb els Oms.

EL CAS BERNAREGGI

Vint anys més tard veurem l'intent frustrat d'entrada per la via d'acceptació de l'examen de mestria d'un altre estranger: l'italià Francisco Bernareggi, natural de Monza. Aquest personatge apareix el 19 de novembre de 1819 per primer cop en la documentació de Barcelona referent al gremi de torners. Segons consta a l'acta del consell general del gremi,⁶⁴ i en virtut de la informació proporcionada pel «Reial Consolat de Comerç», es proposen les actuacions adequades davant dels tribunals per tal d'interrompre les activitats i frenar les pretensions laborals de Ramon Codina i Francisco Bernareggi —aquest últim de nacionalitat italiana—, ambdós torners, que exerceixen l'ofici sense permís i sense estar agremiats.⁶⁵

No sabem amb certesa el què va passar immediatament però en la següent reunió del consell, celebrada el 4 de desembre de 1819, i en virtut de la «Reial

60. *The New Langwill Index...*

61. Jean Louis Boisselot (*Montpellier, c. 1785; †Marsella, 1847). Constructor d'instruments de vent i pianos, editor de música i comerciant. Va iniciar les seves activitats a Montpellier fins el 1823, que es va establir a Marsella, on va fundar una gran fàbrica de pianos. El va succeir el seu fill Louis.

62. Louis [Constantin] Boisselot (*Montpellier, 1809; †Marsella, 1850). Va liderar la fàbrica de pianos de Marsella («Boisselot Fils & Cie»), la qual va ser continuada per successives generacions de la família fins a finals del segle XIX. Segons Howard Schott («Boisselot», en *The New Grove Dictionary of Musical Instruments*, Londres, Macmillan, 1984), els seus instruments van ser molt populars al sud de França i Espanya.

63. [Dominique-François] Xavier Boisselot (*Montpellier, 03.12.1811; †Marsella, 28.03.1893). Va estudiar al Conservatori de París amb Fétis; el 1836 va obtenir el Premi de Roma, va compondre diverses òperes i cantates. Va dirigir durant molts anys la fàbrica familiar de pianos de Marsella, així com un magatzem de música a París.

64. AHPB, notari Francesc MAS I FONTANA, *Manual*, 1819, f. 416v-417v.

65. «Seguidament, fou proposat que per part (d)el Reial Tribunal del Consolat de comerç (sic) de la present ciutat, se ha passat un cartell a dits proms ab que se.ls notifica la pretensió que té Ramon Codina de treballar de dit ofici, sens subjectar-se a examens ni pagar los corresponents drets al gremi, y que dins tres dias diguisan los proms y manifestian sos drets per oposar-se a la tal pretenció. /...sinó també a Francisco Bernareggi, italià, y qualsevol altre que intentia infringir las ordenanzas del gremi...».

pragmàtica» de 1777⁶⁶ s'acorden ja les proves d'examen d'ingrés en el gremi de Francisco Bernareggi «...natural de Monsa en Italia, lo qual no presenta lo baptisme, però presenta la partida de son desponsori, ab la qual consta un fill legítim de Anton y Antonia Butti» el qual —i aquest és un fet molt significatiu— és presentat i apadrinat per un altre membre de la família Oms, Pere Oms, aleshores ja mestre del gremi, que l'acompanya en el consell.⁶⁷ Tot i no tenir dades sobre l'edat d'aquest personatge, veiem que quan pretén ingressar en el gremi ja és casat i amb la professió reconeguda de torner.

A tots els protocols del gremi que hem examinat, pràcticament només consta la definició dels treballs en què es basarà l'examen en cada cas. Si tenim en compte que Bernareggi és segurament un reconegut constructor d'instruments, les exigències de l'examen resulten força discriminatòries a causa segurament de la procedència estrangera de l'examinat, ja que en la prova no hi ha cap referència a instruments musicals i és molt més laboriosa en el seu contingut, si es compara amb la resta d'exàmens que hem observat. Tot seguit descriu els treballs que varen delimitar per a Bernareggi els prohoms i oficials del gremi:

Prohom primer: un llit ab quatre pilans, ço és, las camas ab quatre poms del mateix tros de fusta de alba.

Prohom segon; a la disposició del padrí.

Clavari: una capsa de pendrer tabaco, forrada de conoba.

Credencer: una bola de billar.

Examinador: a la disposició del padrí.

Examinador: un canonet de posar agullas forrat de baña y lo sobre que forme daus de os y ebano.

En la següent reunió del consell del gremi, efectuada el 14 de gener de 1820 hi ha constància de la protesta de Pere Oms, padrí de Bernareggi en contra de la decisió per part dels nous prohoms i oficials del gremi, d'imposar a Bernareggi un nou examen. En efecte, un cop passat un any, i davant de la renovació dels càrrecs regidors, els nous prohoms i oficials decideixen invalidar les proves del darrer consell i imposar-ne unes de noves, ja que durant l'any anterior l'italià no les havia finalitzat:

Lo dit prom primer proposà que en atenció que en lo consell celebrat per est gremi en lo dia quatre de desembre del any proxim pasat, se concedí la plaza de mestre a Francisco Bernareggi, y fins al present no ha conclós encara son examen, deu re-

66. Una posterior Reial Ordre de 1797 permetia a qualsevol artesà o fabricant estranger establir-se, sempre que demostrés la seva aptitud davant la Junta General o els sots-delegats, els intendents. La de 1798, substituïa els llargs anys d'aprenentatge i oficialia per un ràpid examen. (Cf. Pere MOLAS, *op. cit.*, p.154).

67. AHPB, Francesc MAS I FONTANA, *Manual*, 1819, f. 440r-441r.

soldrer-se si deuen firmar-li lo acte de maestria los proms novament elegits o los anteriors, y a pluralitat de veus queda resolt que firmian lo dit acte de maestria los proms y demás oficials que vuy han pres posesió de sos empleos, debent fer dit Bernaretxi novas pesas per son exament, elegidas per los oficials actuals, ab motiu que estos deuen examinar-las.⁶⁸

Pel que es desprèn de la informació del gremi en èpoques posteriors Bernareggi mai va arribar a formar part d'aquesta corporació i —segurament per les traves que el mateix gremi li imposava—, acabaria exercint l'ofici de constructor d'instruments per la via del lliure comerç.⁶⁹

5) Altres protocols referencials

Tal i com s'ha dit abans, els únics membres del gremi que varen utilitzar a nivell personal els notaris Mas foren els membres de la família Vinyoles, i esporàdicament la família Xuriach. Hem seleccionat un document del 20 de juny de 1792 on es fa constar la recepció del testament tancat de Llorenç Vinyoles per part del notari Josep Francesc Mas i Vidal⁷⁰ (dissortadament no hem pogut trobar aquest testament, realitzat quinze dies després de l'entrada al gremi del seu fill Llorenç⁷¹).

Sense deixar de banda Llorenç Vinyoles (major) hem presentat el consell general del gremi celebrat el 10 de març de 1819 on s'acorda l'exoneració del pagament de taxes a dit individu per raó de la seva avançada edat (85 anys).⁷² Això ens

68. AHPB, Francesc MAS I FONTANA, *Manual*, 1820, f. 27v-28v. Vegeu Josep BORRÀS i Antonio EZQUERRO, *Chirimías en Calatayud... op. cit.*

69. De l'article *Chirimías en Calatayud*, extraiem la següent nota (resumida): J. Gosálvez constata que en 1827 ja existia un fàbrica d'instruments fundada per Francisco Bernareggi (Carlos José GOSÁLVEZ LARA, *La edición musical española hasta 1936*, Madrid, AEDOM, 1995, p.181) amb taller a Barcelona, plaça de l'Àngel, 1, se li concedí l'any 1829 el nomenament de «Constructor de instrumentos de música de la Real Cámara». (Vegeu Emilio CASARES RODICIO, ed., *Francisco Asenjo Barbieri. Biografías y Documentos sobre Música y Músicos Españoles (Legado Barbieri)*, Vol. I, Madrid, Fundación Banco Exterior, 1986, p. 70). Francisco Bernareggi va participar en diverses exposicions (Madrid, 1827, 1828, Exposiciones de la Industria Española de 1831 i 1841, 1845 —on va presentar una flauta de 10 claus, un piccolo i un clarinet— i 1850), com a constructor d'instruments de vent. (Agraeixo aquesta i altres informacions a Cristina Bordas i Antonio Ezquerro.) El cognom Bernareggi va tenir una presència molt activa en el panorama de la construcció d'instruments a Espanya (Madrid, Barcelona i Saragossa, i particularment, pianos), així com en el terreny de la calcografia i l'edició musical. El va succeir Francisco Bernareggi i Pujol (†Barcelona, 1863) i Andreu Vidal i Roger. La firma Bernareggi —Francisco pare i fill, i Faustino— ha estat molt estudiada, entre d'altres, per C. José Gosálvez i Beryl Kenyon —*Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*, Madrid, SGAE, en premsa—, Cristina Bordas, i Antonio Ezquerro.

70. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1792, f. 490v-491r. Doc. 10.

71. AHPB, Josep Francesc MAS I VIDAL, *Manual*, 1792, f. 429r-430v. Doc. 8.

72. AHPB, Francesc MAS I FONTANA, *Manual*, 1819, f. 122v-123v.

ha permès deduir l'edat d'aquest membre de la segona generació en el gremi de torners de la família Vinyoles, d'altra banda molt relacionat amb Josep Xuriach.⁷³

Per últim, hem seleccionat un altre consell general del gremi, el del 25 de febrer de 1819⁷⁴ on es tracta, entre altres coses, del deute amb el notari Mas, així com dels dos representants del gremi per a la Reial Junta de Comerç de Barcelona. Hem cregut interessant esmentar el gran nombre de noms d'agremiats que figura en el protocol.

INSTRUMENTS CONSERVATS

Xuriach

Flauta travessera (Barcelona, Museu de la Música de Barcelona —en endavant, MDMB— 816)

Oboè de dues claus (Barcelona, MDMB 607) (Fig. 1)

Flauta travessera (Castelló, col·lecció particular, amb sis cossos centrals de recanvi numerats, el núm. 2 està fet per Vinyolas) (Fig. 2)

Clarinet de cinc claus (Saragossa, «Fondo FGL», col·lecció Jesús Gonzalo) (Fig. 3)

Fagot de cinc claus (França, col·lecció particular)

Oms

Xeremia tible de dues peces (Calatayud, Colegiata del Santo Sepulcro) (Fig. 4)

Xeremia tible de dues peces (Calatayud, Colegiata del Santo Sepulcro) (Fig. 5)

Xeremia tible de dues peces i dues claus (Calatayud, Colegiata del Santo Sepulcro) (Fig. 6)

Flauta travessera d'una clau (Barcelona, MDMB 368)

Flauta travessera d'una clau (Barcelona, MDMB 543)

Flauta-bastó (Igualada, col·lecció particular)

Oboè de dues claus (Monestir de Montserrat, només la part inferior i la campana)

Oboè de dues claus (Museu de Reus, «Santiago Vilaseca» 2313 —incomplet—)

Oboè de dues claus (Vermillion, University of South Dakota, USA, The Shrine to Music Museum, núm. d'inventari 6026)

Requinto (clarinet) de cinc claus (Barcelona, MDMB 131)

Clarinet de sis claus (Madrid, col·lecció particular)

Fagot de set claus (Barcelona, MDMB 551)

Fagot de set claus (Monestir de Ripoll —incomplet—)

73. Vegeu més endavant els vincles d'aquests dos personatges que es dedueixen a partir de les *Llibretes de comunió pasqual* de la parròquia de Santa Maria del Pi.

74. AHPB, Francesc MAS I FONTANA, *Manual*, 1819, f. 117r-118r.

Vinyolas

Flauta travessera (col·lecció particular, Castelló, només un fragment: cos de recanvi) (Fig. 2)
Gralla (Museu d'Alcover)
Gralla (Col·lecció particular, El Vendrell)
Sac de gemecs (col·lecció particular, Barcelona, només el grall)

Padrosa

Sac de gemecs (Mataró, col·lecció particular)
Sac de gemecs (Barcelona, MDMB ? només el grall)
Sac de gemecs (Sant Martí Sarroca, col·lecció particular)
Sac de gemecs (Barcelona, col·lecció Orfeó Català)

Boisselot

Flauta travessera (Barcelona, MDMB 462, amb dos cossos de recanvi, incompleta)
Oboè de 3 claus (USA-MA- Boston, C: 79)
Clarinet de 5 claus (USA-NY-Nova York: 898)

Bernareggi⁷⁵

Flauta travessera de 4 claus (Madrid, Museo Nacional de Antropología)
Flauta travessera de 4 claus (Madrid, col·lecció particular)
Clarinet de 5 claus (Madrid, col·lecció particular)
Clarinet de 5 claus (Palma de Mallorca, col·lecció particular)
Clarinet de 6 claus (Vilanova i la Geltrú, col·lecció particular)

75. Aquest constructor va derivar la seva activitat cap a tota mena d'instruments de vent, inclosos els de metall. En aquesta relació només s'exposen els de vent-fusta construïts en el temps que comprèn aquest article.

GENEALOGIA D'ALGUNS CONSTRUCTORS

Vinyolas

Bernat Vinyolas (Girona, ?-?) + Maria (Girona, ?-?)⁷⁶

Llorenç Vinyolas (Barcelona, 1734-?) + Antònia Bellavista (Barcelona, ?)

Llorenç Vinyolas i Bellavista (Barcelona, 1774)
Onofre Vinyolas (?)

Gràcies a les *Llibretes de Comunió Pasqual* sabem que Llorenç Vinyolas (major) vivia a la casa-taller de Josep Xuriach el 1764 i 1765.⁷⁷ Aquest fet i la flauta compartida que es conserva, ens fan pensar en un lligam professional entre ambdues famílies (fig. 2). Els Vinyolas van establir vincles familiars amb els Bellavista, procedents de l'antic gremi de capcers.

BIBLIOGRAFIA

- MUSEU DE LA MÚSICA DE BARCELONA. *1/Catàleg d'instruments*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1991.
- ORRIOLS, Xavier; ALBÀ, Josep [coord.]. *Exposició El sac de gemecs a Catalunya*, Barcelona: Ed. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1990.
- ORRIOLS, Xavier. «Antics constructors de gralles». A: *Revista d'Etnologia de Catalunya*, núm. 3, (1993).

Oms

Pere Oms (Tremp, ?) + Victòria ? (Tremp, ?)

Anton Oms (Tremp, 1755 - ?) + Teresa Farràs (Barcelona, ?)

Anton Oms i Farràs (Barcelona, 1780)
Pere Oms i Farràs (Barcelona, 1781)

76. AHPB, Francesc Mas i Güell, *Manual*, 1773, pàg. 117v a 119r.

77. Arxiu Històric de Santa Maria del Pi, *Llibretes de Comunió Pasqual*, anys 1746 a 1790, armarí XI, prestatge I, vol. 51 i 52.

Els primers Oms, Pere i Victòria viuen a la plaça Nova de 1780 (no hi ha documentació entre 1770 i 1880) a 1790.⁷⁸ En aquest domicili no hi viu Anton Oms (major) durant el temps que li correspondria fer l'aprenentatge. Els fills d'aquest viuran al carrer de l'Ensenyança. El baró de Maldà fa una descripció molt concisa d'aquesta família de torners, sense donar cap referència a alguna vessant musical:

Dia 8 de juny de 1796. [...]En lo carreró de l'Ensenyança, en casa de torners, ben guarnida d'hetxures d'habilitat de son art, principalment una molt primorosa gàbia per alguns aucells, passant per allí lo doctor Josep Cases he conegut a dos minyons destres en dita art, nomenat l'hereu Anton Oms, i son germà Pere. Adornada que està la botiga ab uns com prestatges o estants, ab sos vidres o cristall, recollit en ells sos primorosos treballs de torner; ab sa capella, que s'hi devia guarnir al mig ab un sant Antoni de Pàdua per il·luminar-lo en sa vigília i dia en les dos nits, com així nos ho han dit.

Dia 9 de juny [...] Los recién coneguts meus, Antonet Oms, d'edat disset anys, i Pere Oms, de quatorze anys –i minyó molt refet, pareixent ja tenir setze anys-⁷⁹, treballen de torners per causa de l'estretxès del puesto ab son pare, nomenat Sr. Anton Oms. I tots una bella gent que són, i de molta habilitat en hetxures de banya, de marfil i de boix o fusta; [...].⁸⁰

Tot i que els protocols no fan cap esment als instruments musicals, els Oms van estar relacionats amb els dos únics estrangers que entren en el gremi: Louis Boisselot, apadrinat per Anton Oms (major) i Francisco Bernareggi, presentat al gremi per Pere Oms. En el cas que fossin els Oms qui d'una manera voluntària haguessin cercat per al seu taller aquests dos personatges, podríem pensar en una possible doble condició de fabricants i comerciants. Cal assenyalar que aquests torners estrangers ja són constructors experimentats d'instruments. Boisselot té 40 anys i Bernareggi, tot i que no sabem la data del seu naixement, ja és casat en el moment en que demana la plaça.⁸¹

BIBLIOGRAFIA

- MUSEU DE LA MÚSICA DE BARCELONA. *1/Catàleg d'instruments*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1991.
- BINGHAM, Tony [ed.]. *The New Langwill Index. (A Dictionary of Musical Wind-Instrument Makers and Inventors)*. Londres, 1993. [Veü: Oms.]

78. Arxiu Històric de Santa Maria del Pi, *Llibretes de Comunió Pasqual*, anys 1746 a 1790, armari XI, prestatge I, vol. 52 a 69.

79. L'apreciació del Baró sobre la edat de Pere Oms és molt encertada ja que segons el protocol havia nascut el 25 de setembre de 1781, i per tant tenia setze anys i no catorze.

80. Rafel d'AMAT I DE CORTADA, *Calaix de sastre*, vol. III, 1795-1797, p. 68, edició i selecció de Ramon Boixareu, Biblioteca Torres Amat, Curial, 1988.

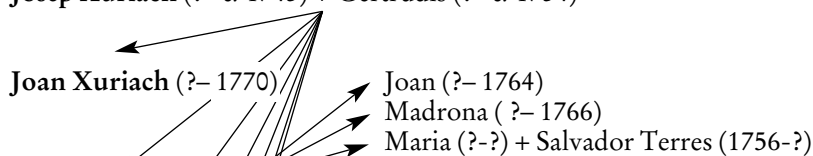
81. Vegeu Josep BORRÀS i Antonio EZQUERRO, *Chirimías en Calatayud...*

BORRÀS, Josep; EZQUERRO, Antonio. «Chirimías en Calatayud. Principio y final de un proceso constructivo». *Revista de Musicología*, XXIII-2 (1999).

AMAT I DE CORTADA, Rafel d'. *Calaix de sastre*. Edició i selecció de Ramon Boixareu, Biblioteca Torres Amat, Ed. Curial, 1988.

Xuriach

Josep Xuriach (?- c. 1745) + Gertrudis (?- c. 1754)

Josep Xuriach (?-?) + Rosa Bofill (?-?)

Salvador Xuriach i Bofill (1758-?)

Anton Xuriach⁸² (?-1761) + Rita (?-?)

Lluís Xuriach (?- 1761)

Rafel Xuriach (1737-1807) + Teresa Estrada (1743-1802)

Josep Xuriach Estrada (?- 1768)

Miquel Xuriach (?-?) + ?

Marianna (?-1767)

Jaume Xuriach⁸³ (?-1794) + Lluïsa Contreras (?-1791)

Francesc Xuriach⁸⁴ (?-1785) + Gaietana Campins (1735-1806)

Les notícies biogràfiques que tenim fins ara d'aquesta important família de músics i constructors són escasses i estan extretes bàsicament de les *Llibretes de Comunió Pasqual* de la Parròquia de Santa Maria del Pi. L'inici de la recerca a l'arxiu d'aquesta parròquia ha estat una conseqüència directa de les dades que aporta el protocol de l'examen de mestria Salvador Xuriach i Bofill on hi consta el

82. Torner al carrer de l'Hospital.

83. Passamaner a Santa Anna.

84. Pintor a Santa Anna.

nom dels seus pares, la data i l'església on es fa el baptisme. Dissortadament no s'han conservat els llibres de baptisme d'aquestes dates però sí altres fonts principals d'informació com ara les esmentades *Llibretes de Comunió Pasqual*⁸⁵ així com els llibres d'òbits.⁸⁶

Les dades (molt incompletes) que hem pogut extreure d'aquests conductes les hem pogut complementar amb les referències biogràfiques que ens proporcionen els protocols de Joan, Rafel i Salvador Xuriach.

En aquest punt, podem establir la hipòtesi que el primer individu d'aquesta família de qui tenim coneixement és en Josep Xuriach, torner de professió i casat amb Gertrudis i que l'any 1745 ja era mort. Descendents masculins d'aquesta unió podrien ser Francesc (que va viure amb Gertrudis a la casa del carrer de la Boqueria fins el 1753), Joan, Josep, Anton, Rafel, Miquel i Jaume.

En la relació de «Músicos diarios» que habitualment col·laboren l'any 1752 amb les funcions d'òpera al Teatre de la Santa Creu⁸⁷ s'esmenten com a oboïstes Ignasi Bofill i Joan Suirach (sic).

No tots els membres d'aquesta nissaga van exercir de torners. De fet els que hem resseguit en negre són els que varen ingressar en el gremi. La branca especialitzada en la vessant constructiva d'instruments sembla que és la que passa per Josep Xuriach casat amb Rosa Bofill (probablement filla de l'esmentat oboïsta Ignasi Bofill), el qual passa a ocupar amb la seva família la casa del carrer de la Boqueria, el seu fill Josep i el seu nét Salvador, el qual serà el primer membre del gremi que presenti un examen basat exclusivament en instruments musicals. En aquest domicili també hi habiten altres membres del gremi com Llorenç Vinyoles (1764 i 1765), Francesc Muns (1757 a 1761) i Josep Bosch (1766-?).

Una llista posterior dels membres de la plantilla orquestral de l'òpera el 1783-1784 ens presenta Josep Xuriach com a primer oboï.⁸⁸

Caldria saber a quins membres d'aquesta família es refereix el baró de Maldà⁸⁹ en les descripcions dels seus dietaris:

Dia 16 de març de 1784. [...] En la nit de la festa de Maria Santíssima dels Dolors i divendres de Passió, 2 d'abril, se cantà en lo saló gran de casa lo Stabat Mater de Hayden, ab la maior porció de música de la capella de la catedral, juntament una salve a la Mare de Déu, en acció de gràcies del benefici [que] nos ha alanzat de l'Altíssim Déu d'haver eixit de tot perill la noia mia i tres nois de la verola, per donar-nos cuidado de tal malura.[...] Los músics foren: Francisco Casamor, per lo contrabaix; mossèn aume i mossèn Josep Soler, agregat a lo Segimon, per les violes; mossèn Josep Valls per so-

85. Arxiu Històric de Santa Maria del Pi, *Llibretes de Comunió Pasqual*, anys 1746 a 1790, armari XI, prestatge I, vol. 38 a 70.

86. Arxiu Històric de Santa Maria del Pi, òbits, armari 5, prestatge 5, 1744 a 1760, núm. 159, 1760 a 1773, núm. 160, 1774 a 1790, núm. 161.

87. Roger ALIER, *L'Òpera a Barcelona*, p. 522.

88. Roger ALIER, *L'Òpera a Barcelona*, p. 340.

89. Rafel d'AMAT I DE CORTADA, *Calaix de sastre*, vol. II, p. 132, 133 i 252.

nar lo clave; per los violins, mossèn Josep Prats, son germà, mossèn Francesc Pujol, Agustí del Palau, Sr. Carlos Teixidor, Domingo, sotomestre de la Seu; per les trompes, Francisco Rueda i Miquel, son fill per altre violí; abuelos, Lluís i **Xuriac** [...]

Dia 22 de febrer de 1791. [...] En la nit, des de vuit hores fins a les onze toques, hi hagué diversió de sarau en casa de Maria Francisca Amat i Fiviller, [...]

Se tocaren algunes contradanses de gust i modernes, igualmet que minuets. I los músics escollits, quans eren: Agustí Panyó, per contrabaix; lo Sr. Josep, trompa del Palau; lo **Xuriac** i algun dels Ginestars, entrant-hi flautins units als violins i contrabaix [...]

A partir de 1792 ja no hem trobat el nom de cap membre d'aquesta família en els protocols que fan referència a consells del gremi.

BIBLIOGRAFIA

- MUSEU DE LA MÚSICA DE BARCELONA. *1/Catàleg d'instruments*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1991.
- BINGHAM, Tony [ed.]. *The New Langwill Index. (A Dictionary of Musical Wind-Instrument Makers and Inventors)*. Londres, 1993. [Veu: Xuriach.]
- INSTRUMENTS DE MUSIQUE ESPAGNOLS DU XVIÈ AU XIXÈ SIÈCLE*. Catàleg de la Exposició «Europalia 85». Brusel·les: Banque Generale, 1985.
- ALIER, Roger. *La ópera en Barcelona*. Barcelona, Societat Catalana de Musicologia, 1990.
- AMAT I DE CORTADA, Rafel d'. *Calaix de sastre*. Edició i selecció de Ramon Boixareu, Biblioteca Torres Amat, Ed. Curial, 1988.

Padrosa

Pere Padrosa (?-?) + Gertrudis Curull

←
Narcís Padrosa i Curull (Barcelona, 1756-?) + Antònia Comelles (Ixol, 1761-?)

Narcís Padrosa encara figura en un consell del gremi celebrat el 1820 (doc. 23).

El baró de Maldà cita a aquesta família, i més concretament a Narcís Padrosa amb motiu del casament d'aquest amb una persona relacionada amb la casa del Marquès de Castellbell.⁹⁰ Es dóna la casualitat que els Padrosa tenen el taller o treballen en un local que és propietat de la família del Baró:

Dia 4 de febrer de 1777. se casà una minyona de setze anys que tenia en sa casa de cambra Josep Astol, criat maior de dasa Castellbell; la qual xica, nomenada An-

90. Rafel d'AMAT I DE CORTADA, *Calaix de sastre*, vol. I, p. 56.

tònia Comelles, [és] natural de Santa Cecília d'Íxol, del bisbat de Solsona. Pobra i , ja de molt noia, sense pare ni mare, a la casa que recolliren Josep Astol i Rita, sa muller. L'han vestida honestament i casada amb un fill del mestre torner que treballa instruments de vent en una de les botigues de casa Amat, en lo carrer de Montcada. Se diu, el tal marit **d'Antònia Narcís Pedrosa, minyó de vint-i-dos anys , natural de Barcelona, el que és músic sonador de baixó, aboè, i flauta [...]** Hi hagué sarauet en la nit, prou lluidet, per celebració de la boda.

BIBLIOGRAFIA

- MUSEU DE LA MÚSICA DE BARCELONA. *1/Catàleg d'instruments*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1991.
- AMAT I DE CORTADA, Rafel d'. *Calaix de sastre*. Edició i selecció de Ramon Boixareu, Biblioteca Torres Amat, Ed. Curial, 1988.
- ORRIOLS, Xavier; ALBA, Josep [coord.]. *El sac de gemecs a Catalunya*. Barcelona: Ed. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1990.

AGRAÏMENTS

Concha Garcia-Hoz Rosales, Cristina Bordas, Agostino Cirilo, Maria Antònia Juan i Nebot, Chús Gonzalo, Xavier Orriols, Antonio Ezquerro, Pau Orriols, Carles Riera, Jaume Cortadellas, Núria Téllez, Teresa Cardellach, Pere Molas, Dolors Badia, i molt especialment a Marta Badia i Romà Escalas (que ens ha donat tota mena de facilitats per utilitzar el fons del Museu de la Música de Barcelona).

FIGURA 1

Requint (no identificat), oboè (Xuriach) i clarinets (Bernareggi i no identificat). Barcelona, Institut Amatller d'Art Hispànic 6-494

FIGURA 2

Flauta Xuriach amb sis cossos. Col·lecció particular (el cos núm. 2 és signat per Pere Viñolas)

FIGURA 3
Clarinet Xuriach (col·lecció particular)

FIGURA 4
Xeremia Oms 1 sense claus (Calatayud, Colegiata Santo Sepulcro)

FIGURA 5
Xeremia Oms 2 sense claus (Calatayud, Colegiata Santo Sepulcro)

FIGURA 6
Xeremia Oms amb claus (Calatayud, Colegiata Santo Sepulcro)

FIGURA 7
Bernareggi (clarinet). Marca

FIGURA 8
Oms (xeremia). Marca

FIGURA 9
Viñolas (cos de flauta)

FIGURA 10
Xuriach (cos de flauta)

APÈNDIX: PROTOCOLS

1764 octubre 19. Barcelona

Josep Serra formula una demanda davant la confraria de torners i capcers de la ciutat de Barcelona, com a padrí de Josep Riera, jove torner al qual se li va concedir la mestria després de fer l'examen i ser aprovat pel consell de la confraria, i haver pagat les quinze lliures d'entrada. La protesta es presenta contra Joan Xuriach i el seu padrí, Jaume Serra, per haver-li pres la plaça de mestre torner que li pertocava a Josep Riera, i acusa a Joan Xuriach de no haver fet l'examen de mestre ell mateix.

A instància de l'esmentat Josep Serra es deixa constància de l'acte de protesta.

AHPB, Francesc MAS GÜELL. *Manual*, 1764, f. 309r–309v.

En la ciutat de Barcelona, als dinou dias del mes de octubre del any del naixement de nostre Senyor Déu Jesuchrist de mil set-cents sexanta-quatre.

En la ciutat de Barcelona, als dinou dias del mes de octubre del any del naixement de nostre Senyor Déu Jesuchrist de mil set-cents sexanta-quatre, Josep Serra, torner, ciutadà de Barcelona, constituït personalment en la casa de la habitació de mi Francisco Mas y Güell, notari públic de número de Barcelona avall escrit, situada en lo carrer de Baseya de esta ciutat, ha declarat que, per quant ab lo concell general de la confraria baix invocació de Sant Onofre y Santa Catharina de torners y capcers de la present ciutat, lo dia present ab intervenció del notari avall escrit celebrat, no obstant que en ell se proposà en primer lloch la demanda que ell dit Joseph Serra feu en dit concell com a padrí de Josep Riera, jove torner, fill legítim y natural de Gaspar Riera, pintiner de la parròquia de Sant Feliu de Torelló, Bisbat de Vich y de Maria Riera, conjuges, ab que demanà la plassa de mestre confreres torner per lo expressat Joseph Riera. A la qual demanda resolgué lo mateix concell a pluralitat de veus, que se concedís a dit Riera la plassa de mestre, fent est lo examen en lo modo prescriuen las ordinacions. En forsa de la qual deliberació, havent ell, dit Serra, presentat en lo mateix concell lo baptisme de dit Joseph Riera y depositat segons estil en mà del clavari de dita confraria, quinze lliuras barcelonesas, a bon compte del que deu pagar dit Riera per sa mestria, segons de estil se acostuma en semblants casos executar.

Immediatament, Jaume Serra, també torner, com a padrí de Joan Xuriach, jove torner, fill legítim y natural de Joseph Xuriach, torner y confrare de la dita confraria y de Gertrudis Xuriach, conjuges defuncts, demanà la plassa de mestre torner per dit Joan Xuriach, com a fill de mestres, al qual Joan Xuriach (havent presentat son baptisme), deliberà lo mateix concell que se li concedís la plassa de mestre que demanava, fent lo examen com lo últim fill de mestre que se passa, y firmant-li luego lo acte de mestria.

Per tant, protestava ell dit Serra, com a padrí de dit Joseph Riera de la concessió de plassa atorgada a dit Joan Xuriach, perquè havent-la ell dit Serra demanada per dit Riera, y havent-se a sa instància juntat lo dit concell, y proposada primer la demanda de la plassa de dit Joseph Riera y concedit aquella, no li era lícit concedir-la a dit Joan Xuriach, deliberant conferir-se-li luego la mestria, pues dita deliberació fonch presa en perjudici de dit Joseph Riera, que havent-se-li primer concedit la plassa deu ser preferit en la mestria a dit Joan Xuriach, pues en virtut de dita concessió, en primer lloch a ell feta, té primer dret adquirit en la mestria, que lo dit Joan Xuriach a més de que segons té intelligència, ell dit Serra, lo examen que per sa mestria presenta dit Joan Xuriach, no fonch fet a lo menos en tot per mà de ell mateix com devia ser-ho, (com en cas que convinga se justificarà).

Per lo que protestava, ell dit Serra, a dita confraria de dita concessió de plassa y mestria feta a dit Joan Xuriach per ser contra lo estil que algunas vegadas se ha en aquella observat, y en quant al examen contra lo previngut sobre exàmens de fills de mestre per sa Excel·lentíssima y Real Audiència.

Protestant axí mateix com a padrí de dit Joseph Riera de tots los danys y gastos que per rahó del referit se ocasionen al dit Riera per defensar lo dret que té [anser] per sa mestria al dit Joan Xuriach.

De todas las quals cosas lo mencionat Joseph Serra requirí a mi, dit notari ne llevàs acte sens donar còpia de ditas deliberacions, sens inserir de est acte.

Que fonch¹ en dita ciutat de Barcelona, día, mes y any sobrenotats, essent present per testimonis Joan Rovira, jove cirurgià y Sebastià Solans, escrivent en Barcelona habitants.

Joseph Serra.

En poder de mi Francisco Mas y Güell, notari públic de número en Barcelona, que certifico conèixer a dit Joseph Serra, que firma de sa mà.

1772 desembre 14. Barcelona

Concordi Fita, cirurgià de quaranta-dos anys i Jeroni Cervià, galoner de setanta anys, certifiquen i donen testimoni que Rafael Xuriach, torner de la ciutat de Barcelona és pobre de solemnitat, de la qual cosa donen fe davant notari.

AHPB, Francisco MAS GÜELL, *Manual*, 1772, f. 428v– 429r.

En la ciudad de Barcelona de Barcelona, a los catorse días del mes de desiembre del año contado del nacimiento del Señor de mil setecientos setenta y dos.

Sepasse como Concordio Fita, practicante de cirugia de edat que dixo tener quarenta y dos años y Geronimo Cervià, galonero de edad que asseveró ser de setenta años, ambos vezinos de Barcelona. Constituidos personalmente ante mi Francisco Mas y Guell, escrivano baxo escrito, personalmente hallado en la casa de mi morada sita en la calle nombrada de Baseya de esta ciudad, mediante juramento que prestaron extrajudicialmente sobre una señal de Cruz, en forma de derecho, en mano de mi el referido escrivano, y a pedimento que dixeron tener de el abaxo mencionado Raffael Xuriach. Certificaron y dieron verdadero testimonio, que el nominado Raffel Xuriach, tornero, vezino de Barcelona, de algunos años a esta parte es pobre miserable y está con mucha miseria, lo que explicaron saber por haverles pedido limosna distinctas vezes, y haverle ellos declarantes socorrido a dicho Xuriach en algunas ocasiones con limosnas en sus necesidades. Y que han declarado verdad en virtud del juramento que prestaron. De todas las quales cosas ambos declarantes requirieron a mi, dicho escrivano, tomase auto publico, que fue hecho en la misma ciudad de Barcelona, día, mes y año arriba citados, siendo a ello presentes por testigos Joseph Francisco Mas y Vidal, escrivientes y lo reverendo Don Joseph Marti y Grau, presbítero, en Barcelona residentes.

Concordio Fita Marizelo, cirujano. Geronimo Servià.

Ante Francisco Mas y Guell, escrivano, que doy fee conosco a dichos declarantes que firmaron de su mano.

1. Fet, amb una crida al marge esquerra del foli.

1781 novembre 25. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona ha realitzat a Anton Oms, fill de Pere Oms, mestre de cases, per tal d'accedir a la mestria i tenir dret d'exercir la professió públicament.

En aquest mateix acte, Anton Oms jura els drets i les obligacions que li corresponen com a mestre del gremi, paga pels drets d'examen trenta-una lliures i un sou, i fa l'aportació dels béns corresponents, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1781, f. 100v-101v.

Sia notori com nosaltres Pere Padrosa y Llorens Viñolas, torners ciutadans de Barcelona, pro(ho)²ms actuals del gremi, baix invocació de Sant Onofre de torners de la present ciutat, Josep Riera, torner, ciutadà de dita ciutat, clavari de aquell, Manuel Tenes, també torner ciutadà de la mateixa ciutat credencer, Joan Serra y Francesch Muns, torners també ciutadans de la mateixa ciutat, examinadors del sobredit gremi convocats ab acistència de Joseph Pintor, algusil de la Curia Real Ordinaria d'esta ciutat, en la casa de la habitacio de Pere Oms, mestre de cases, pare de l'infrascrit³ Anton Oms, situs en la Plassa Nova d'esta ciutat. Havem examinat del expressat offici a Anton Oms, jove torner, fill legítim y natural de Pere Oms, mestre de cases y de Victòria Oms, conjuges segons apar de la partida de son baptisme en un llibre de baptismes recondit en lo Arxiu de la Parròquia de Tremp, Bisbat de Urgell, baix diada de vuyt de agost del any mil set-cents sinquanta-sinch; de que fa fee lo reverent doctor Manuel Trepat, canonge curat de la mateixa parròquia. Lo qual Anton Oms és padrinejat per Joan Badia, individuo de dit gremi y ha aportat per son examen una bola rodona de un quart de gruix ab vint-y-quatre mitgs tous rodons, un tinter de os ab polsera, hostrera y caragol, una guarnició ovada ajuntada ab quatre trossos de cohoba, un lliri de marfil de la grandària y flors, un salamó de quatre palms ab sos penjantons, un candelero de un palm y mig segons regla, un tinter de fusta y altre de baña sens caragol, dos salomons xichs de marfil, dos bolas de marfil iguals per billart. Lo qual examen, vist y regonegut per nosaltres dits oficials y examinadors, havem trobat ésser sufficient y per consegüent que dit Anton Oms és hàbil per a exercir dit offici de torner. Y respecte que lo mateix Anton Oms ha pagat per son examen trenta-una lliuras y un sou moneda barcelonesa⁴ que és lo que deuen per sa mestria pagar los fadrins torners, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats lo nomenat Joseph Riera, clavari a més del que ha pagat las propinas acostumadas, per lo que de nostra libera voluntat lo cream mestre torner de dit gremi donant-li facultat de tenir botiga parada y de treballar y fer treballar públicament del mencionat offici y de obrar lo demás que los mestres torners, lo dit gremi poder executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell. Y jo lo nomenat Anton Oms, de ma libera voluntat accepto esta mestria y prometo y juro en mà de dit alguasil que observaré los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, que seré obedient als proms que vuy són y per temps seran de ell, que acistiré a concells, viatichs y enterros de individus y de sos albats, sempre que seré convidat, que serviré lo encàrrech de andador fins que se passe altre mestre de dit gremi, que pagaré los talls, tatxas y demás carrechs de dit gremi, y obsevaré lo demás que los mestres torners deuen cumplir, per cumpliment del que ne obligam, sò és nosaltres dits proms, clavari, credencer, y examinadors los reddits y emoluments del mateix gremi.

2. A l'original, *proms*.

3. Paraula abreujada i corregida.

4. Correcció al marge esquerra: «y dotse lliuras per llucio dels censals (...) dit gremi. Val. Signatura de validació.»

Y jo lo nomenat Anton Oms, tots mos bens mobles e immobles haguts y per haver, drets y accions y ab las renunciaciones de uns y altres respectivament necessaries, y quedam tots cerciorats per lo notari avall escrit que de est acte deu pendrer-se la deguda rahó en lo offic de Hipotecas de esta ciutat, dins sis dias propers, per los effectes expressats en la Real Pragmática de hipotecas en testimoni del que firmam esta escriptura, en la ciutat de Barcelona als vint- y-sinch dias del mes de noembre del any del naixement del Senyor de mil set-cents vuytanta-hu, éssent presents per testimonis Francisco Forony, escriptent y Francisco Pujadas y Alerm diaca, en dita ciutat habitants.

Pedro Pedrosa, prom. Llorens Vinyolas, prom. Joseph Riera, clavari. Manuel Tanes, credencer.⁵ Joan Serra, examinador. Francesch Munt, examinador. Anton Oms.⁶

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer dits otorgants que firmaren de sas propias mans.

1782 gener 10. Barcelona

Acta de l'examen de mestría, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona ha fet a Salvador Terres i Bigues, casat amb Maria Xuriach, filla de Josep Xuriach, torner del mateix gremi, per tal d'accedir a l'ofici de mestre torner i tenir el dret d'exercir lliurement.

En el mateix acte, Salvador Terres jura els drets i les obligacions com a mestre torner, pels drets d'examen paga quatre lliures i un sou, i vuit lliures per llució d'un censal, que li corresponen com a casat amb una filla de mestre, així com fa aportació dels seus béns que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1782, f. 9v-10v.

⁵Sia notori com nosaltres Pere Padrosa y Llorens Viñolas, proms del gremi de torners de la present ciutat, Joseph Riera, clavari, Manuel Thenes, credencer, Joan Serra, y Francesch Muns, examinadors tots del mateix gremi, convocats ab acistència de Joseph Pintor, alguasil de la Cúria Reial ordinària d'esta ciutat, en la casa de la habitació del notari avallscrit situada en lo carrer de la devallada de Santa Eulària de dita present ciutat. Havem examinat del expressat ofici a Salvador Terres y Bigas, jove torner, fill legítim y natural de Thomas Terres y Serra, pagès de Sant Martí de Riudeperas, sufragània de la iglèsia parroquial de Sant Julià de Vilatorrada, Bisbat de Vich y de Margarida Terres y Bigas, conjuges consta de la partida de son baptisme en un llibre de baptismes recondit en lo Arxiu de la rectoria de dita parroquial iglèsia (de que fa fee lo reverent doctor Bonaventura Callis y Carbonell, prevere i rector de dita parroquial Iglèsia),⁸ baix diada de vint de mars de mil set-cents cinquanta-sis, y seguint lo deliberat ab lo concell general per lo mateix gremi, ab lo qual havent dit Salvador Terres demanat la plassa de mestre torner com a casat ab filla de mestre, se li ha concedit dita plassa com a casat ab filla de mestre, respecte de haver fet constar de ser casat ab Maria Xuriach, donsenlla, filla de Joseph Xuriach, individu de dit gremi, com es de veurer en la partida de son desposori en llibre de desposoris recondit en lo Arxiu de la parroquial

5. Sic, per credencer.

6. Anotació al marge esquerra a l'alçada dels testimonis: «tomada la razon en el fol. 131 del libro sexto en el registro de hipoteca de la ciudad de Barcelona, a los veinte y nueve de noviembre de mil setecientos ochenta y uno= por Ignacio Claramunt, escripto= Joseph Ignacio Claramunt su ayudante.»

7. Al marge esquerra, a l'inici del document: «Examen eadem die cum pap. Sig. Secundi.»

8. Anotació al marge esquerra: «la qual partida de baptisme es. Val. Signatura de validació.»

Iglesia de Sant Jaume Apòstol de esta ciutat, baix diada de trenta de octubre del any proppassat de mil set-cents vuytanta-hu, de que fa fee lo reverent doctor Anton Riera, prevere y rector de dita parroquial Iglesia. Lo qual Salvador Terres és padrinejat per Jaume Riera, individuo del mateix gremi, y ha aportat per son examen un salamó de fusta de uns dos palms de alt ab sos penjats, un joch de pessas de jaquet ab molluras a las testas, la meytat grogas y la meytat negras, y un molinet massis. Lo qual examen vist i regonegut per nosaltres, dits examinadors, havem trobat esser idones. Y respecte que per son examen ha pagat quatre lliuras un sou moneda barcelonesa, so és tres lliuras per la entrada de mestre y una lliura un sou per la eixida de fadrí y a més vuyt lliuras moneda barcelonesa, per llució del censal fa dit gremi de torners que és lo que deuen pagar per sa mestria los que son casats ab fillas de mestre, tot lo que ha rebut en diner de comptant a sas voluntats lo dalt dit Joseph Riera, clavari a més del que ha pagat las propinas acostumadas, per sò de nostra espontanea voluntat lo cream mestre torner de dit gremi com a casat ab filla de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada, de treballar y fer treballar públicament del mateix ofici y obrar lo demés que los mestres torners de ell poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell. A lo que present, jo dit Salvador Terres y Bigas, de ma libera voluntat accepto esta mestria y prometo y juro a nostre Senyor Déu y a sos quatre sants evangelis en mà de dit alguasil, que observaré los privilegis, ordinacions y deliberacions de dit gremi, que seré obedient als proms actuals y veniders de ell, que acistiré a concells, viatichs, enteros de individuos del gremi y albats de estos, sempre que seré convidat, que serviré lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de de dit gremi y observaré lo demés que los mestres torners de dit gremi deuen cumplir, per cumpliment de que ne obligam so és nosaltres dits proms, clavari, credencer y examinadors, los reddits y emoluments de dit gremi.

Y jo lo referit Salvador Terres y Bigas, tots mos bens mobles e immobles, presents y veniders ab totas renunciacions de uns y altres respectivament necessarias. Y quedam tots cerciorats per lo notari avallscrit que de est acte deu pendrer la deguda rahó en lo Offici de Hipotecas de esta ciutat, dins sis dias proxims per los efectes expressats en la Real Pragmática de hipotecas. En testimoni del que firmam esta escriptura, en la ciutat de Barcelona, als deu dias del mes de janer del any del naixement del senyor de mil set cents vuytanta-dos. Essent presents per testimonis Francesch Valenti, escriptent y Joan Passaperas, estudiant en grammática en d'esta ciutat habitants.⁹

Pere Pedrosa, prom. Llorens Vinyolas, prom. Joseph Riera, clavari. Manuel Tenes, cardenser. Joan Serra, examinador. Francesch Munt, examinador. Salvador Terres y Bigas.

En poder de mi Joseph Francesch Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits otorgants que firmaren de sa pròpia mà.

1782 desembre 1. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona ha realitzat a Pere Candeló i Rialp, fill de Josep Candeló, pagès de Prats del Rei, padrinejat per Rafel Xuriach, per accedir a l'ofici de mestre torner i poder exercir públicament la professió.

En aquest mateix acte, Pere Candeló, jura els drets i les obligacions que li corresponen com a mestre del gremi, paga trenta-una lliures i un sou pels drets d'examen i fa aportació dels seus béns, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1782, f. 110r-110v.

9. Al marge esquerra; tomada la razon del presente en el folio 93 del libro primero en el registro de hipotecas de la ciudad de Barcelona a doze enero mil setecientos ochenta y dos= por Ignacio Claramunt, escrivano=Joseph Ignacio Claramunt su ayudante.

¹⁰Sia notori com nosaltres Pere Patau, Genís Casellas, torners ciutadans de Barcelona, proms actuals del gremi baix invocació de Sant Onofre de torners de la present ciutat, Jaume Serra y Tomas, torners també ciutadans de la mateixa ciutat, examinadors del sobredit gremi, convocats ab assistència de Joan Janer, alguasil Real, ciutadà de Barcelona, en la casa de la habitació de Pau Vidal, individuó de dit gremi situada en lo carrer dit dels Mercaders de esta ciutat. Havem examinat del expressat ofici a Pere Candeló, jove torner, fill legítim y natural de Joseph Candeló, pagès de la vila de Prats de Rey, Bisbat de Vich y de Margarida Candeló y Rialp, conjuges, segons apar de la partida de son baptisme en un llibre de baptismes recondit en lo arxiu de la parroquial iglèsia de la vila, baix diada de quatre de mars del any mil set-cents cinquanta-tres, de que fa fe lo reverent doctor Anton Ferrer y Guim, prevere y rector de la parroquial iglèsia. Lo qual Pere Candeló és padrinejat per Rafel Xuriach, individuó de dit gremi y ha aportat per son examen un oboí en quatre pessas, un aspí de jaracanda ab lo guarniment de os, un fus de ratorser de jaracanda ab las demás pessas de os, un fus de filar de alsina ab la roda de marfil ab rosca, dos fusos de filar de alsina, un palillo de jaracanda guarnit de os y un tiraboquet. Lo qual examen, vist i regonegut per nosaltres dits proms y examinadors, havem trobat ésser suficient y per consegüent que, dit Pere Candeló és hàbil per a exercir dit ofici de torner. Y respecte que lo mateix Pere Candeló ha pagat per son examen trenta-una lliuras y un sou moneda de Barcelona y lo demás que deuen pagar per sa mestria los fadrins forros, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats Joan Gonsales, clavari del preduit gremi a més del que ha pagat las propinas acostumadas, per tant de nostra libera voluntat, lo cream mestre de torners de dit gremi, donant-li facultat de tenir botiga parada, de treballar y fer treballar públicament del mencionat ofici y de obrar lo demás, que los mestres torners de dit gremi poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell.

Y jo lo nomenat Pere Candeló, de ma libera voluntat accepto esta mestria y prometo y juro en mà del dit alguasil que observaré los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, que seré obedient als proms que vuy són y per temps seràn de ell, que assistiré a consells, viatichs, enterros de individus y de sos albats, sempre que seré convidat, que serviré lo encarrec de andador fins que se passe altre mestre del dit gremi, que pagaré los talls, taxas y demás carrecs del mateix gremi y observaré lo demás que los mestres torners deuen cumplir. Per compliment del que obligam, so és nosaltres dits proms y examinadors, los reddits y emoluments del mateix gremi. Y jo lo nomenat Pere Candeló, tots mos bens mobles e immobles, haguts y per haver, drets y accions y ab las renunciacions de uns y altres respectivament necessarias. Y quedam cerciorats per lo notari avall escrit, que de est acte deu pendrer-se la deguda rahó en lo ofici de Hipotecas de esta ciutat dins sis dias proxims per los efectes expressats en la Real Pragmática de hipotecas. En testimoni del que firmam tots esta escriptura en la ciutat de Barcelona, al primer dia del mes de desembre del any del naixement del Senyor de mil set-cents vuitanta-dos. Essent presents per testimonis Joan Blasi Estañer y Francisco Forony, escrivents en Barcelona habitants.¹¹

Pere Patau,¹² Genís Casellas, Joseph Serra y Tomas¹³

Per d'en Jaume Serra y Pere Candeló, que diuen no saber de escriurer firmo de sa voluntat Francesc Forony, testimoni.

En poder de Joseph Francisco Mas y Vidal, notari intervenint com a son substitut, jo Jo-

10. Al marge esquerra a l'inici del document: «examen die 7 eiusdem mensis et anni cum pap sig secundi.»

11. Anotació al marge esquerre: «tomada la razon del presente en el fol. III del libro sexto en el registro de Hipotecas de la ciudad de Barcelona a siete diciembre de mil setecientos ochenta y dos—por Igancio Claramunt, escrivano Joseph Ignacio Claramunt, su ayudante.»

12. Escrit a l'inrevés, com si fos esquerra.

13. Tot són signatures originals.

seph Mansi y Fontana, son connotari, qui afirmo conèixer a dits otorgants havent firmat de las mans a excepció de Jaume Serra y Pere Candeló per los quals ha firmat Francisco Forony altre dels testimonis.

1789 agost 11. Barcelona

Acta de requeriment i d'embargament que el síndic-procurador i els representants del gremi de torners de Barcelona, amb l'assistència de dos representants del tribunal ordinari de la ciutat, fan a Llorenç Ensaldo, italià, per haver venut material al detall sense autorització del gremi de torners i sense ser membre de l'esmentat gremi.

En aquest mateix acte, se li van requisar de la seva botiga, sis dotzenes de trompetes, que ell mateix havia fet portar de l'estranger i li requereixen a seguir les ordenances vigents.

AHPB, Josep Francisc MAS i VIDAL, *Manual*, 1789, f. 460r-461v.

Sia notori com Joseph Xuriach y Pere Patau, torners ciutadans de Barcelona y proms actuals del gremi de torners de esta ciutat, y Llorens Vinyolas, també torner ciutadà de Barcelona y síndich procurador del mateix gremi, constituïts personalment¹⁴ ab assistència de Manuel Sunyol, alguasil y Joseph Gallo, porter, los dos del Tribunal ordinari de la present ciutat, junt ab mi lo avall escrit notari en la botiga de la casa de la habitació de Llorens Ensaldo, de nació italià,¹⁵ Mercer Ferreter, ciutadà de Barcelona, situada en la plassa de la Trinitat de esta ciutat, en presència de mi dit y avall escrit notari y dels testimonis que avall se anomenaràn lo sobredit Joseph Xuriach, prom en cap, requirí a dit Manuel Sunyol, alguasil, que peñoràs a dit Llorens Ensaldo per las penas en que havia incidit y gastos del peñorament, respecte que no éssent individu de dit gremi de torners havia venut per menor y a la menuda alguns dels gèneros de sa botiga que no podia per ésser peculiars al ofici de torners, contravenint de esta manera a las ordenansas de dit gremi de torners y al decret que estos havian lograt de sa Excelència y Real acuerdo del present principat de Catalunya, als vint-y-sinch de maig pròxim passat y del corrent any mil set-cents vuitanta-nou, que fa formalment se havia notificat als quatre proms dels Julians, del qual gremi és dit Ensaldo. Lo que havent executat dit alguasil, entregà a este dit Llorens Ensaldo, tres sous y nou diners barcelonesos, a fi de evitar lo rigor de la execució, y usant los privilegis concedits als ciutadans de Barcelona ab la expressió y declaració de que no havia venut per menor, conforme dalt explican dits proms.

Y seguidament, los nomenats Sunyol, alguasil y Gallo, porter, feren apreenció de las pesas següents, que se trobaren existents en la mencionada botiga: sis dotsenas de trompetas estrangeras, quals digué y afirmà dit Ensaldo haver-las fet venir a son càrrech y riesgo, y en sa seguida foren conduïdas a la guarda reial de peñoras de la present ciutat.¹⁶ A més de ditas trompetas, se encontraren en dita botiga per vèndrer, una dotzena de canons de xacaranda, quals digué y afirmà que també se'ls havia fet venir a son càrrech y riesgo, lo que se li deixaren en la mateixa botiga per no haver-se provat vendre'ls per menor. Y en consecució requireren al mencionat Llorens Ensaldo, que no pogués vèndrer, sinó en la conformitat que prevé lo sobre calendat decret y ordenansas en ell [insinuadas].¹⁷ De todas las quals cosas, los sobreanomenats proms y síndich procurador [requireren] a mi, lo infrascrit notari, llevàs lo present acte, que

14. Hi ha un petit forat entre les lletres pe, al document original.

15. Paraula corregida. Al marge esquerra hi ha la validació: «emendatum; italia. Valet.»

16. Hi ha un forat en el document original.

17. Hi ha un forat en el document original.

[f]onch fet en la ciutat de Barcelona, als onse dias del mes de agost del any del naixement del Señor de mil set-cents vuitanta-nou. Éssent presents per testimonis, Ramon Pàmies, mitjer de taller, March Pallejà, Martí Thomas Huguet, escrivent, en Barcelona habitants.

Joseph Xuriach, prom. Pere Patau, Prom. Llorens Vinyolas, síndich.

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits requirents que firmaren de sas propias mans.

1789, agost, 11. Barcelona

Acta de requeriment i d'embarquement que el síndic-procurador i els representants del gremi de torners de Barcelona, amb l'assistència de dos representants del tribunal ordinari de la ciutat, fan a Pere Barret, per haver venut material al detall a la seva botiga sense autorització del gremi de torners i sense ser-ne membre.

En virtut d'aquest requeriment, embarguen de la seva botiga cinquanta-set dotzenes de trompetes que tenia amagades i que s'havia fet portar per a vendre, i li requereixen que segueixi les ordenances establertes. Així mateix, Pere Barret va fer el pagament de la penaltzació de tres sous i nou diners.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1789, f. 465v-467r.¹⁸

Sia notori com Joseph Xuriach y Pere Patau, torners ciutadans de Barcelona y proms actuals del gremi de torners de la present ciutat, y Llorens Vinyolas, també torner ciutadà de Barcelona y síndich y procurador del mateix gremi, constituït personalment ab assistència de Manuel Sunyol, alguasil y Joseph Gallo, porter tots dos del Tribunal Real ordinari de la present ciutat, junt ab mi lo avall escrit notari, en la botiga de la casa de la habitació de Pere Barret, Mercer Ferrer, ciutadà de Barcelona, situada en lo carrer del call de esta ciutat, en presència de mi lo infrascrit notari y dels testimonis que avall se anomenaran. Lo sobredit Joseph Xuriach, prom en cap, requerí a dit Manuel Sunyol, alguasil, que peñoràs al dit Pere barret per las penas en que havia incidit y gastos del peñorament [respecte]¹⁹ que no éssent individu de dit gremi de torners, havia venut per menor y a la menuda alguns gèneros de sa botiga y entre altre una trompeta, que no podrà per ésser peculiars al offici de torner, contravenint de esta manera a las ordenansas de dit gremi de torners y al decret que estos havian lograt de sa Excelència y Real Acuerdo del present principat de Cataluña, als vint-y-sinch del maig proxim passat y del corrent any mil set-cents vuitanta-nou, que (.)a formalment se havia notificat als quatre proms dels Julians, del qual gremi és dit Barret. Lo que havent executat dit alguasil y reparant que en dita botiga no-s veyan las trompetas, que antes de conferir-se en aquellas, los dits proms y demás per executar est peñorament hi havia. Se manà al dit Pere Barret que manifestàs ditas trompetas que tenia y no-s trobaban en dita botiga per haver-las ell retiradas. Y respongué dit Barret, que ell no havia retirat cap trompeta, pues no tenia trompetas. Y veyent la negació y reticència de dita Barret, requiriren dits proms al dit Joseph Gallo, porter que regonegués tota la dita botiga fins que trobàs las mencionadas trompetas. Y anant a practicar dit porter esta diligència, lo referit Pere Barret digué i confessà que era veritat que tenia las insinuadas trompetas y que ell las havia retiradas al detrás de uns plechs de gèneros existents en dita botiga que la tapaban. Y habent-li manat, las manifestàs ell mateix, dit Barret, tragué y manifestà sinquanta-set plechs que contenian cada un de ells una dot-

18. El document original està deteriorat a causa de l'oxidació de la tinta.

19. Hi ha un forat en el document original.

sena de trompetas, expressant que no tenia més, de las quals feren apreenció dits Sunyol, alguasil y Gallo, porter, conduhint-las en sa seguida a la guarda real de penyoras de la present ciutat.

Y a fi de evitar lo rigor de la execució, y usant dels privilegis concedits als ciutadans de Barcelona, entrega dit Barret al dit alguasil, tres sous y nou diners barcelonesos.

També se trobaren en dita botiga unas vuit dotzenes de capsas per posar bolas de sabó y se li deixaren en la mateixa botiga junt ab varios canons de diferents especies allí existents, per haver dit y afirmat dit Barret, que so havia fet venir per son compte y a son riesgo.

Y últimament requeriren al relatat Pere Barret, que no pogués vendre sinó en la conformitat que prevé lo sobreanomenat decret y ordenansas en ell insinuadas, de todas las quals cosas, los sobreanomenats proms y síndich y procurador, requiren a mi lo infrascrit notari, llevàs lo present acte, que fonch fet en la ciutat de Barcelona, als onse dias del mes de agost del any del naixement del Señor de mil set-cents vuitanta-nou. Éssent presents per testimonis March Palljà, Andreu Vicari, camàlich i Martí Thomas Huguet, escrivents en Barcelona habitants.

Joseph Xuriach, prom. Pere Patau, prom. Llorens Vinyolas, síndich.

En poder de mi Francisco Mas y Vidal, auctoritate regia notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits requirents que firmaren de sas propias mans.

1791 gener 13. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona ha fet a Narcís Padrosa i Curull, fill de Pere Padrosa, mestre torner del mateix gremi, per tal de poder accedir a l'ofici i exercir la professió lliurement.

Per a l'examen aporta un clarinet i un flautí i ha estat padrinejat per Joan Serra.

En aquest mateix acte, Narcís Padrosa jura els drets i les obligacions com a mestre del gremi, paga quatre lliures i un sou pels drets d'examen i del padrinatge, com a fill de mestre torner, i fa l'aportació dels béns corresponents, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1791, f. 44v-46r.

Sia notori com Pere Padrosa, Pere Canderó, proms, Anton Oms, clavari, Anton Rovira, credencer, Joseph Xuriach y Pere Patau, examinadors tots del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab acistència de Joseph Pintó, alguasil de la Cúria Real ordinària de esta ciutat, en una pessa construhida en los claustros del convent de Santísima Trinitat de Pares Calsats de la present ciutat, inseguent la deliberació presa per lo concell general de dit gremi, celebrat lo dia present ab intervenció de mi lo notari avall escrit, han examinat del expressat ofici de torner a Narcís Padrosa, jove torner fill legítim y natural de Pere Padrosa, altre dels individus de dit gremi y de Gertudris Padrosa y Curull, conjuges, consta de la partida de son baptisme en un llibre de baptismes recondit en lo arxiu de la rectoria de la parroquial iglèsia de Santa Maria del Mar de esta ciutat, baix diada de vint de juny del any mil set-cents cinquanta-y-sis, de que fa fe lo reverent doctor Llibori Lloren, prevere y majordom de dita parroquial iglèsia, ab son certificat per est donat a dotse²⁰ dels corrents els infrascrits mes y any. Lo qual Narcís Padrosa és padrinejat per Joan Serra, individu del mateix gremi y ha aportat per son examen un clarinet y un flautí. Lo qual examen, vist y regonegut per los sobredits examinadors han trobat ésser idoneo, y per consegüent que dit Narcís Padrosa és hàbil per exercir dit ofici de torner y respecte el que

20. Segueix una paraula anul·lada. Al marge esquerra: «janer, non valet.»

ha pagat per son examen quatre lliuras y un sou²¹ moneda barcelonesa, çò és tres lliuras²² per la entrada de mestre y una lliura un sou, per la eixida de fadrí, que és lo que deuen per sa mestria pagar los que són fills de mestre, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntat, en presència del notari y testimonis avall escrits, Anton Oms, clavari a més del que ha pagat las propinas acostumadas per ço, de sa libera voluntat, lo cream mestre torner de dit gremi com a fill de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada y treballar y fer treballar publicament del mencionat ofici y obrar lo demás que los mestres torners de dit gremi poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogatives concedits als mestres torners de ell al present nomenat Narcís Padrosa, de sa libera voluntat accepta esta mestria y promet y jura en mà de dit alguasil que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, y que serà obedient als proms, que vuy són y per temps seràn de ell, que acistirà a concells, viatichs, enterros de individus y sas mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls, tatxas y demás carrechs de dit gremi, y observarà lo demás que los mestres torners deuhi cumplir per compliment del que ne obligan, so és dits proms, clavari, credencer y examinadors, los reddits y emoluments del mateix gremi, y lo nomenat²³ Narcís Padrosa tots sos béns mobles e immobles haguts y per haver, drets i accions y ab las renunciacions de huns y altres respectivament necessarias. Y quedan tots cerciorats per lo notari avall escrit, que de est acte deu pendrer-se la deguda rahó en lo ofici de Hipotecas de esta ciutat dins sis dias proxims per los efectes expressats en la real Pracmática de Hipotecas. En testimoni del que firman esta escriptura, en la ciutat de Barcelona als tretse dias del mes de janer del any del naixament de Senyor de mil set-cents noranta-y-hu. Essent presents per testimonis Domingo Ballester, escriptura y Ignasi Ramon, sastre, ciutadà de Barcelona.²⁴

Pere Padrosa, prom. Anton Oms, clavari. Anton Rovira, cardanser.²⁵ Josep Xuriach, examinador. Pere Patau, examinador. Narcís Padrosa.

Per lo dit Pere Canderó, que ha dit no sab de escriurer, de sa voluntat y en sa presència firmo jo Domingo Ballester, testimoni.

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits otorgants que firmaren a sas propias mans, a excepció de dit Pere Canderó, per lo qual firma dit Domingo Ballester, altre dels testimonis.

1792 juny 5. Barcelona

Acta de l'examen de mestria que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona, convocat en consell al claustre del convent dels Pares Trinitaris, realitza a Llorenç Vinyoles i Bellavista, fill de Llorenç Vinyoles, mestre torner, per tal d'accedir a la mestria i tenir dret d'exercir l'ofici de torner públicament.

Per a l'examen ha aportat un flautí de fusta de boix i ha estat padrinejat per Josep Bellavista.

En aquest mateix acte, Llorenç Vinyoles, jura els drets i les obligacions com a mestre del gremi i com a menor de vint-i-cinc anys, promet complir les seves obligacions, paga qua-

21. Sembla que està corregit. Al marge esquerre: «un sou.»

22. Segueix una paraula anul·lada: un sou. Al marge esquerre es confirma l'anul·lació.

23. Segueix una paraula anul·lada. Al marge esquerre: «delectum salvador: non valet.»

24. Al marge esquerre: «tomada la razón en el fol. 80 del libro 1º en el registro de hipotecas de Barcelona, a quince enero mil setecientos noventa y uno, por Ignacio Claramunt, escribano, Joseph Ignacio Claramunt, su ayudante.»

25. Per credencer.

tre lliures i un sou dels drets d'examen i de padrinatge, com a fill de mestre, i fa l'aportació dels béns, que queden inscrits a l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1792, f. 429v - 430v.

Sia notori com²⁶ Rafel Xuriach y Joseph Bosch, proms, Anton Oms, clavari, Joseph Valadó, credencer, Joseph Riera y Pere Patau, examinadors tots del gremi de torners de la present ciutat. Convocats ab acistència de Joseph Constantí, alguasil de la Cúria Real ordinaria de esta ciutat, en una pessa construhida en los claustros del convent de la Santíssima Trinitat dels Pares Calsats de la present ciutat, e inseguint la deliberació presa per lo concell general de dit gremi, celebrat ab intervenció de mi lo notari avall escrit lo dia present, han examinat del expressat ofici de torner a Llorens Viñolas, menor jove torner, fill llegendim y natural de Llorens Viñolas, major, altre dels individuos de dit gremi y de Antònia Bellavista, conjuges, consta de la partida de son baptisme en un libre d ebaptismes recondit en lo arxiu de la rectoria de la parroquial iglèsia de Sant Jaume Apòstol de esta ciutat, baix diada de vint-y-hu de setembre del any mil set-cents setanta-quatre, de que fa fe lo reverent doctor Anton Riera, prevere y rector de dita parroquial iglèsia ab son certificat per est donat lo dia present. Lo qual Llorens Viñolas és padrineijat per Joseph Bellabista,²⁷ individuo del mateix gremi y ha aportat per son examen un flautí de fusta de boix y una cullera de prendre mostasa. Lo qual examen, vist y regonegut per los sobredits examinadors han trobar ésser idoneo, y per consegüent que dit Llorens Viñolas és hàbil per exercir dit ofici de torner, y respecte que ha pagat per son examen quatre lliuras un sou moneda, çò és tres lliuras per la entrada de mestre y una lliura un sou per la eixida de fadrí, que és lo que dehuen per sa mestria pagar los que són fills de mestre, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats, en presència del notari y testimonis avall escrits Anton Oms, clavari, a més del que ha pagat las propinas acostumadas, persò de sa libera voluntat lo crean mestre torner de dit gremi com a fill de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada y treballar y fer treballar públicament del mencionat ofici y obrar lo demés que los mestres torners de dit gremi, poder executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ells.

Y present lo nomenat²⁸ Llorens Viñolas, de sa libera voluntat accepta esta mestria y promet y jura en mà de dit alguasil que observarà los privilegis, ordinations y deliberacions del mateix gremi, que serà obedient als proms que vuy són y per temps seràn de ell, que acistirà a concells, viatichs, enterros de individus y sas mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls, tatxas y demés carrechs de dit²⁹ gremi y observarà lo demés que los mestres torners deuen cumplir per compliment del que ne obligan, a saber dits proms, clavari, credencer y examinadors los reddits y emoluments del mateix gremi y lo nomenat Llorens Viñolas tots sos béns mobles e immobles, haguts y per haver, drets y accions y ab las renunciacions de uns y altres respectivament necessarias.³⁰ Y dit Llorens Viñolas per quant és menor de vint-y cinch anys, major emperò de diset anys, promet no contravenir a ditas cosas per rahó de sa menor edat, renunciant persò al benefici de menor edad

26. Segueix una paraula anul·lada. Al marge esquerre hi ha la correcció: «delect: Pere Padrosa. Non valet.»

27. Escrit amb una b.

28. Segueixen dues paraules anul·lades. Al marge esquerre hi ha la correcció: «deletum: Narcis Padrosa, non valet.»

29. Segueix una paraula anul·lada. Al marge esquerre: «deletum carrech, non valet.»

30. Al marge esquerre hi ha la inscripció al Registre: «Tomada la razón del presente al fol. 446 del libro 2 del Registro de hipotecas de Barcelona, a onse de junio mil setecientos noventa y dos. Joseph Ignacio Claramunt.»

lesió facilitat e ignorància y al que demana la entera restitució, quedant tots cerciorats per lo notari avall escrit que est acte deu registrar-se en lo Ofici de Hipotecas de la present ciutat, dins lo termini de sis días proxims per los efectes expressats en la pramàtica de hipotecas, en testimoni de que aixís ho firman en la ciutat de Barcelona als dos quarts de vuyt de la tarde, del dia sinch de juny del any del naixement del Senyor de mil set-cents noranta dos. Essent presents per testimonis Francisco Lamarca, escrivent y Joan Roses, jove sastre, en dita ciutat habitants.

Rafel Xuriach, prom. Joseph Bosch, prom. Anton Oms, clavari. Joseph Valadó, cardenser.³¹ Joseph Riera, examinador. Pere Patau, examinador. Llorens Viñolas,

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits otorgants y que firmaren de sas propias mans.

1792 juny 5. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona, amb la presència de l'Agutzil de la Cúria Reial ordinària, ha convocat a Jordi Bellavista i Àngel, fill de Josep Bellavista, mestre torner de l'esmentat gremi per tal d'accedir a la mestria i exercir lliurement l'ofici.

Ha aportat pel seu examen un reclam de perdius i un tinter de quatre peces de banya, i ha estat padrinejat per Llorenç Vinyoles, mestre torner.

En aquest mateix acte, Jordi Bellavista jura els drets i les obligacions que li corresponen com a mestre del gremi, paga quatre lliures i un sou pels drets d'examen i de padrinatge, com a fill de mestre i aporta els seus béns, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francisc MAS i VIDAL, *Manual*, 1792, f. 428r-429v.

Sia notori com Rafel Xuriach y Joseph Bosch, proms, Anton Oms, clavari, Joseph Valedó, credencer, Joseph Riera y Pere Patau, examinadors del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab acistencia de Joseph Constanti, alguasil de la Curia Real Ordinaria de esta ciutat, en una pessa construhida en los claustros del convent de la Santíssima Trinitat de Pares Calsats de la present ciutat, e insiguint la deliberació presa per lo concell general de dit gremi celebrat lo dia present ab intervenció de mi lo notari avall escrit, han examinat del expressat offici de torner a Jordi Bellavista, jove torner, fill llegítim y natural de Joseph Bellavista, altre dels individus de dit gremi y de Cecília Bellavista y Àngel, conjuges, consta de la partida de son baptisme³² recondit dins la sacristia de la Santa Iglèsia de Barcelona, baix diada de vint-y-quatre de mars de mil set-cents cinquanta-y-nou, de que fan fe lo Reverent Ramon³³ Curriol, prevere i Sebastià Perarnau, acòlit sacristans menors de dita Santa Iglesia, ab son certificat per estos donat a quatre dels corrents, e infrascrits mes y any. Lo qual Jordi Bellavista es padrinejat per Llorens Viñolas, individu del mateix gremi y ha aportat per son examen un reclam de perdius y un tint de quatre pessas de baña. Lo qual examen, vist y regonegut per los sobredits examinadors, han trobat ésser idoneo y per consegüent que, dit Jordi Bellavista és hàbil per exercir dit offici de torner. Y respecte de que ha pagat per son examen quatre lliuras un sou moneda barcelonesa, ço és tres lliuras

31. Per credencer.

32. Al marge esquerre, en una nota: «en un llibre de baptismes. Valet.»

33. El nom està corregit i anotat al marge esquerre del foli: «emmendat: Ramon. Valet.»

per la entrada de mestre y una lliura un sou per la exida de fadrí, que és lo que deuen per sa mestria pagar los que són fills de mestre, las que han rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats en presència del notari y testimonis avall escrits, Anton Oms, clavari, a més del que ha pagat las propinas acostumadas. Per so de sa libera voluntat lo cream mestre torner de dit gremi com a fill de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada, treballar y fer treballar públicament del mencionat ofici y obrar lo demés que los mestres torners de dit gremi, poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogatives concedits als mestres torners de ell.

Y present lo nomenat Jordi Bellavista, de sa libera voluntat accepta esta mestria, promet y jura en mà de dit alguasil que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, que serà obedient als proms que vuy són y per temps seràn de ell. Que acistirà a concells, viatichs, enterros de individus y de mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls, tatxas y demés carrechs de dit gremi y observarà lo demés que los mestres torners deuen cumplir per cumpliment del que ne obligan, so és dits proms, clavari, credencer y examinadors, los redits y emoluments del mateix gremi, y lo nomenat Jordi Bellavista tots sos bens mobles e immobles, haguts y per haver, drets y accions y ab las renunciacions de huns y altres repectivament necessarias. Y quedan tots cerciorats per lo notari avall escrit que de est acte deu pendrer-se la deguda rahó en lo ofici de Hipotecas de esta ciutat dins sis dias proxims per los efectes expressats en la Real Pracmática de Hipotecas.

En testimoni del que firman esta escriptura, en la ciutat de Barcelona, als dos quarts de vuyt de la tarde del dia sinch del mes de juny del any del naixement del Señor de mil set-cents noranta-dos. Essent presents per testimonis, Francisco Lamarca, escrivano y Joan Roses, jove sastre, en dita ciutat habitant.³⁴

Rafel Xuriach, prom. Joseph Bosch, prom. Anton Oms, clavari. Joseph Valedó, cardenser.³⁵ Joseph Riera, examinador. Pere Patau, examinador. Jordi Bellavista.

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits otorgants y que firmaren de sas propias mans.

1792 juny 20. Barcelona

Acta de recepció per part del notari Josep Francesc Mas i Vidal del testament tancat de Llorenç Vinyoles, mestre torner i ciutadà de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1792, f. 490v-491r.

En la ciutat de Barcelona als vint dias del mes de juny any del naixement del Senyor de mil set-cents noranta-dos, Llorens Viñolas, torner, ciutadà de Barcelona, estant ab perfeta salut y sana memòria, entrega a mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona baix escrit, una plica closa ab hòstia vermella dient que dins d'ella estava escrit son últim testament, lo qual volia quedàs custodiat en mon poder y seguida sa mort fos publicat ab las solemnitats per lo dret establertas, com tot més llargament consta en lo acte de entrega del mateix testament en mon poder, rebut lo dia present y continuat sobre la cuberta de aquell para en mon poder. De que fas fe.

Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de numero de Barcelona.

34. Al marge esquerre: «Tomada la razon del presente al fol. 115 del libro 2 del Registro de Hipotecas de Barcelona onze de junio de mil setecientos noventa y dos. Joseph Ignacio Claramunt.»

35. Per credencer.

1799 juny 17. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona, ha fet a Anton Oms i Farràs, fill d'Anton Oms, mestre torner i germà de Pere Oms, per tal d'accedir a la mestria i poder exercir l'ofici públicament.

En aquest mateix acte, Anton Oms i Farràs, jura els drets i les obligacions com a mestre del gremi, i com a menor de vint-i-cinc anys es compromet a obeir i complir tots els seus deures. També paga quatre lliures i un sou pels drets d'examen i fa l'aportació dels seus béns, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1799, f. 187r-188v.

Sia notori com Joseph Riera y Joseph Cirera, proms, Joseph Saderra, clavari, Jaume Barnils, credencer, Francesch Cararach y Salvador Torres, examinadors, tots del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab acistència de Joan Bibern, alguasil de la Real Audiència del present Principat de Cathalunya, en los estudis de la casa de la habitació de Joseph Francisco Mas y Vidal, notari avall escrit, situada en lo carrer de Sant Sever, immediat a la devallada de Santa Eulàlia de la present ciutat, e inseguint la deliberació presa per lo concell general de dit gremi, celebrat ab intervenció de mi lo dit e infrascrit notari lo dia present, han examinat del expresat ofici de torner a Anton Oms i Farràs, jove torner, fill llegítim y natural de Anton Oms, altre dels individus de dit gremi, y de Theresa Oms i Farràs, conjuges,³⁶ consta de la partida de son baptisme en un llibre de baptismes recondit en la sagristia de la Seu de Barcelona, baix diada de vint-y- vuyt de febrer del any mil set-cents vuytanta, de que fan fe los reverents Ramon³⁷ y Sebastià Perarnau, preveres y sagristans menors de dita Seu de Barcelona ab son certificat per estos donat, lo dia deu del mes de abril proppassat. Lo qual Anton Oms i Farràs és padrineijat per dit Anton Oms, son pare, individuo del mateix gremi, y ha aportat per son examen dos salamonets de marfil. Lo qual examen, vist y regonegut per los sobredits examinadors, han trobat ésser idoneo, y per consegüent que dit Anton Oms i Farràs és hàbil per exercir dit ofici de torner. Y respecte de que ha pagat per son examen quatre lliuras y un sou moneda barcelonesa, ço és tres lliuras per la entrada de mestre y una lliura y un sou per la eixida de fadrí, que és lo que deuen per sa mestria pagar los que són fills de mestre, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats en presència del notari y testimonis avall escrits Joseph Saderra, clavari a més del que ha pagat las propinas acostumadas. Per sò de sa libera voluntat, lo crean mestre torner de dit gremi com a fill de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada y treballar y fer treballar públicament del mencionat ofici y obrar lo demés que los mestres torners de dit gremi, poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell.

Y present lo nomenat Anton Oms y Farràs, de sa libera voluntat accepta esta mestria y promet y jura en ma de dit alguasil que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions mateix gremi, que serà obedient als proms que vuy són y per temps seràn de ells, que acistirà a concells, viatichs, enterros de individus y sas mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls, tatxas y demés carrechs de dit gremi, y observarà lo demés que los mestres torners deuen cumplir, per compliment del que ne obligan a saber dits proms, clavari, credencer y examinadors, tots los bens y reddits del mateix gremi, y lo nomenat Anton Oms y Farràs tots sos bens mobles e im-

36. Paraula corregida. Al marge esquerre; «emendatum, conjuges.valet.»

37. Segueix una crida. Al marge esquerre del foli: «Curriol, valet.»

mobles haguts y per haver, drets y accions, y ab las renunciaciones de uns y altres respectivament necessaries. Y dit Anton Oms y Farràs, per quant és menor de vint-y-cinch anys, major emperò de dinou anys, promet no contravenir a ditas coses per rahó de sa menor edat, renunciant persò al benefici de menor de edat, lesió facilitat e ignorància y a la que demana la entera restitució.³⁸ Quedant tots cerciorats per lo notari avall escrit, que est acte deu registrar-se en lo ofici de hipotecas de la present ciutat dins lo termini de sis dias proxims per los efectes expressats en la real Pragmàtica de Hipotecas.

En testimoni del que aixis ho firman, en la ciutat de Barcelona als diset dias del mes de juny any naixement del Señor de mil set-cents noranta-y-nou. Essent presents per testimonis Francisco Mas y Fontana y Joseph Palou y Far, escrivents en la present ciutat habitants.³⁹

Joseph Riera, prom. Joseph Cirera, prom.

Joseph Saderra, clavari. Jaume Barnils [cardensser]. Francesch Cararach, examinador. Salvador Torres, examinador.

Anton Oms y Farràs.

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits otorgants y que firmaren de sas propias mans.

1799 juny 17. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona, ha fet a Pere Oms i Farràs, fill d'Anton Oms, mestre torner del mateix gremi i germà d'Anton Oms, també torner, per tal d'accedir a la mestria i poder exercir l'ofici públicament.

En aquest mateix acte, Pere Oms i Farràs, jura els drets i les obligacions com a mestre del gremi, i com a menor de vint-i-cinc anys es compromet a obeir i complir tots els deures, paga quatre lliures i un sou pels drets d'examen i per la sortida de fadrí, segons li pertoca com a fill de mestre, i fa l'aportació dels seus béns que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1799, f. 188v-190r.

Sia notori com Joseph Riera y Joseph Cirera proms, Joseph Saderra, clavari, Jaume Barnils, credencer, Francesch Cararach y Salvador Torres, tots examinadors del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab acistència de Joan Bibern, alguasil de la Real Audiència del present principat de Cathalunya, en los estudis de la casa de la habitació de Joseph Francisco Mas y Vidal, notari avall escrit, situada en lo carrer de Sant Sever, immediat a la devallada de Santa Eulàlia de la present ciutat, e inseguít la deliberació presa per lo concell general de dit gremi celebrat ab intervenció de mi lo dit e infrascrit notari, lo dia present han examinat del expresat ofici de torner a Pere Oms y Farràs, jove torner, fill llegal y natural de Anton Oms, altre dels individus de dit gremi, y de Theresa Oms y Farràs, conjuges, consta de la partida de son baptisme en un llibre de baptismes recondit en la sacristia de la Seu de Barcelona, baix diada de vint-y-sis de setembre del any mil set-cents vuytanta-hu, de que fan fe los reverents Ramon Curriol y Se-

38. Segueixen 5 paraules anul·lades. Al marge esquerre: «y així mateix en virtut.»

39. Al marge esquerre del foli: «tomada razón al folio 308 del libro 2º del registro de hipotecas de Barcelona, a veinte y tres de junio de mil setecientos noventa y nueve. Por el escribano mayor del Ayuntamiento Juan Bautista Maymó y Soriano, ayudante.»

bastià Perarnau, preveres y sagristans menors de dita Seu de Barcelona, ab son certificat, per estos donat, lo dia deu del mes de abril proppassat.

Lo qual Pere Oms y Farràs és padrineijat per Anton Oms, son pare, individu del mateix gremi, y ha aportat per son examen: primo, un tornet de falda de fusta de cohova, ab los balcestres de la roda y demás pomets, de os; ítem, una escrivania de fusta de cohova y boix. Lo qual examen, vist y regonegut per los sobredits examinadors, han trobat ésser idoneo y per consegüent que dit Pere Oms y Farràs és hàbil per exercir dit ofici de torner, y respecte de que ha pagat per son examen quatre lliuras y un sou moneda barcelonesa, ço és tres lliuras per la entrada de mestre y una lliura y un sou per la eixida de fadrí, que és lo que deuen per sa mestria pagar los que són fills de mestre, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats, en presència del notari y testimonis avall escrits, Joseph Saderra, clavari a més del que ha pagat las propinas acostumadas, per so de sa libera voluntat lo crean mestre torner, donant-li facultat de tenir botiga parada y treballar y fer treballar públicament del mencionat ofici y obrar lo demás que los mestres torners de dit gremi poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell.

Y present lo nomenat Pere Oms y Farràs, de sa libera voluntat, accepta esta mestria y promet jura en mà de dit alguasil que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions de mateix gremi, que serà obedient als proms que vuy són y per temps seran de ells, que acistirà a concells, viatichs, enterros de individus y sas mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls, tatxas y demás carrechs de dit gremi y observarà lo demás que los mestres torners deuen cumplir, per cumpliment del que ne obligan, a saber dits proms, clavari, credencer y examinadors, tots los bens y reddits del mateix gremi. Y lo nomenat Pere Oms y Farràs, tots sos bens mobles e immobles, haguts y per haver, drets y accions y ab las renunciacions de uns y altres respectivament necessarias. Y dit Pere Oms y Farràs, per quant es menor de vint-y-cinch anys, major emperò de diset anys, promet no contravenir a ditas cosas per rahó de sa menor edat, renunciant per sò al benefici de menor edat, lesió facilitat e ignorància y a la que demana la entera restitució. Quedant tots cerciorats per lo notari avall escrit, que est acte deu registrar-se en lo ofici de hipotecas de la present ciutat dins lo termini de sis dias proxims per los efectes expresats en la Real Pracmàtica de Hipotecas. En testimoni del que aixis ho firman, en la ciutat de Barcelona als diset dias del mes de juny any del naixement del Señor de mil set-cents noranta-y-nou. Essent presents per testimonis Francisco Mas y Fontana, doctor Joaquim Castells y Joseph Palou y Far, escrivents en la present ciutat habitants.⁴⁰

Joseph Riera, prom. Joseph Cirera, porm.⁴¹

Joseph Saderra, clavari. Jaume Barnils, cardensser.⁴²

Francesch Carerach, examinador.

Salvador Torres, examinador.

Pere Oms y Farràs

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèixer a dits otorgants y que firmaren de sas propias mans.

40. Al marge esquerre del foli: «Tomada razón al folio 308 del libro 2º del registro de hipotecas de Barcelona, a veinte y tres de junio de mil setecientos noventa y nueve, por el escribano mayor del Ayuntamiento Juan Bautista Maymó y Soriano, ayudante.»

41. Per prohóm.

42. Per credencer.

1799, juliol, 16. Barcelona

Per acord del consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, celebrat el dia 8 de juliol del mateix any, amb l'assistència de l'Agutzil de la Cúria Reial ordinària, s'acorda admetre com a mestre torner a Louis Boisselot, de nacionalitat francesa, per tal que pugui exercir públicament el seu ofici en aquesta ciutat, segons una Reial Cèdula de 24 de març de 1777, que permet a persones estrangeres accedir a col·legis i gremis de les ciutats que els acullen.

En aquest mateix acte fa el pagament de trenta-una lliures i un sou pels drets d'entrada al gremi, jura els drets i les obligacions com a mestre torner del gremi i fa l'aportació dels seus béns, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Josep Francesc MAS i VIDAL, *Manual*, 1799, f. 229r-230v.

Sia notori com Joseph Riera y Joseph Cirera, proms, Joseph Saderra, clavari, Jaume Barnils, credencer, Francesch Cararach y Salvador Torres, tots del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab acistència de Francisco Nadal, alguasil de la Cúria Real ordinària de la present ciutat, en los estudis de la casa de la habitació de Joseph Francisco Mas y Vidal, notari avall escrit, situada en lo carrer de Sant Cever, immediata a la devallada de Santa Eulàlia de la present ciutat, per quant ab lo concell general per dit gremi de torners celebrat en lo dia vuyt del corrent mes de juliol, ab intervenció del dit y avall escrit notari, Anton Oms, altre dels individus de dit gremi, demanà la plasa de mestre de est per Lluís Boisselot de nació francès, cathòlic y batejat en la parròquia de Sant Pere de Maconce a vint-y-set de juliol mil set-cents cinquanta-quatre, segons consta de la fe de baptisme que ha presentat y així mateix ha manifestat ser mestre torner de la ciutat de Monpaller, segons consta de la carta de mestria donada a cinch de juny de mil set-cents setanta-vuyt, que també ha presentat en la deguda forma, y que en virtut de la cèdula de sa magestat (que deu que) dada en Madrid⁴³ a vint-y-quatre de mars de mil set-cents setanta-set y publicada en esta ciutat a quinze de setembre de mil set-cents setanta-vuyt, ab que mana que si vingués lo cas que algun mestres de reynes estrañs, éssent cathòlics passassen a residir a qualsevol de las poblacions de sos dominis, y solicitassen ser admesos en los collegis o gremis de sas respective arts o oficis, sia obligats a incorporar-los a dit col·legi o gremi, y se'ls concedesca la incorporació per las personas a qui toque, manifestant solament la carta de examen, pagant las propinas acostumadas y los drets que acostumian satisfer los demés que han après lo aprenentatge en las mateixas poblacions. Y com en seguida de dita demanda ab lo sobredit concell celebrat a vuyt del corrent mes de juliol, quedà a pluralitat de veus, resolt per dit gremi, que sia incorporat a est lo nomenat Lluís Boisselot en lo modo manat per sa magestat ab la dita Real Cèdula⁴⁴ se mencionan. Per tant y en virtut de dita resolució, y respecte de que dit Lluís Boisselot ha pagat trenta-un lliuras y un sou moneda barcelonesa, que és lo que acostuman pagar los demés que se pasan mestres de dit gremi, qual quantitat ha rebut en diner de comptant lo nomenat Joseph Saderra, clavari en presencia del notari y testimonis avall escrits de que ab lo present li'n firma àpoca a mes de que ha pagat las propinas acostumadas. Per so, de sa libera voluntat, lo crean mestre torner de dit gremi, donant-li facultat de tenir botiga parada y treballar y fer treballar públicament del mateix ofici y de obrar lo demés que los mestres torners de dit gremi poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell.

Y present lo nomenat Lluís Boisselot, de sa libera voluntat, accepta esta mestria y promet

43. Paraula corregida. Al marge esquerre: «Emmenda Madrid. Gremi han. Valent.»

44. Hi ha una nota al marge esquerre del foli: «per haver manifestat tenir tots los requisits necessaris que en dita Relat cedula. Valet.»

y jura en mà de dit alguasil que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, de las que està ben cerciorat per lectura que d'ellas li-n han fet los sobredits proms, y així mateix promet que serà obedient als proms que vuy són y per temps seràn, que acistirà a concells, viatichs y enterros de individuos y sas mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se passe altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls, tatxas y demés carrechs de dit gremi, y observarà lo demés que los mestres torners deuen cumplir, per compliment del que ne obligan a saber dits proms y demés individuos de dit gremi dalt dits, los reddits y emoluments del mateix gremi, y lo nomenat Lluís Boisselot tots sos bens mobles e immobles haguts y per haver, drets i accions y ab las renunciacions de uns y altres respectivament necessaries, quedant tots cerciorats per lo notari avall escrit que est acte deu registrar-se en lo Ofici de Hipotecas de la present ciutat, dins lo termini de sis dias proxims per los efectes expresats en la Real pramàtica de Hipotecas.

En testimoni del que aixis ho firman, en la ciutat de Barcelona, als setse dias del mes de juliol any del naixement del Señor de mil set-cents noranta-y-nou.⁴⁵ Essent presents per testimonis Francesc Mas y Fontana, doctor Joaquim Castells y Joseph Palou y Far, escrivents en la present ciutat habitants.

Joseph Riera, proms. Josep Cirera, porm.⁴⁶ Joseph Saderra, clavari. Jaume Barnils, cardenser. Francesch Carerach, Salvador Torres.

Louis Boisselot.

En poder de mi Joseph Francisco Mas y Vidal, notari públic de número de Barcelona, que certifico conèxer a dits otorgants y que firmaren de sas propias mans.

1817 juliol 6. Barcelona

Acta de l'examen de mestria que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona, amb l'assistència de l'agutzil del Tribunal Reial ordinari, ha realitzat a Agustí Benet i Llorà, fill de Josep Benet, torner del mateix gremi, per tal d'accedir a la mestria i tenir dret d'exercir l'ofici públicament.

Per a l'examen ha aportat un clarinet de fusta de boix i una flauta, i ha estat padrinejat per Josep Valedó.

En aquest mateix acte, Agustí Benet, jura els drets i les obligacions com a mestre del gremi, paga quatre lliures i un sou pels drets d'examen i de padrinatge, com li correspon com a fill de mestre i fa l'aportació des seus béns a l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA. *Manual*, 1817, f. 20v-21v.

Sia notori com Francisco Ramis, prom, Josep Cirera, clavari, Josep Barrera, credençer,⁴⁷ Bruno Rovira y Josep Morera, examinadors, tots del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab assistència de Joaquim Ribas, alguasil del Tribunal Real ordinari de la present ciutat, en las casas de la pròpia habitació de mi lo infrascrit notari, inseguint la deliberació presa per lo consell general de dit gremi lo die de avui y ab intervenció de mi dit e infrascrit notari, han

45. Al marge esquerre: «tomada razon al fol.84 del libro 3º del registro de Hipotecas de Barcelona a veinte y dos de julio de mil setecientos noventa y nueve. Por el escribano mayor del Ayuntamiento. Juan Bautista Maymó y Soriano, ayudante.»

46. Per prohóm.

47. Segueixen dues paraules anul·lades; Anton Noguer.

examinat del expressat ofici de torner a Agustí Benet, jove torner, fill llegítim y natural de Joseph Benet, torner y de Maria Benet y Llorà, conjuges, consta de la partida de son baptisme ab lo certificat donat per los reverents Ramon Curriol y Sebastià Perarnau, preveres y sagristans menors de la Seu de la present ciutat, baix diada de vint-y-sinch de febrer del any mil set-cents noranta-set. Lo qual Agustí Benet, ha estat padrinejat per Joseph Veladó, individuo del mateix gremi y ha fet y treballat per son examen un clarinet de boix, una flauta, un caanó de boix per fer bossas, una columneta de un palm de llarch, un gerro de boix ab nansas de marfil y un pito. Lo qual examen, vist y regonengut per los sobredits examinadors, han trobat ser idoneo y que per consegüent dit Agustí Benet és hàbil per exercir dit ofici de torner, y així mateix ha pagat per son examen quatre lliuras un sou, moneda barcelonesa, sò és tres lliuras per la entrada de mestre y una lliura y un sou per la eixida de fadrí, que és lo que deuen pagar per s a mestria los que són fills de mestre, las que ha rebut en diner de comptant realment y de fet a sas voluntats en presència del notari y testimonis infrascrits Joseph Cirera, clavari, a més del que ha pagat las propinas acostumadas, persò de sos mera y libera voluntat lo crean mestre torner de dit gremi, com a fill de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada, de treballar y fer treballar públicament del mencionat ofici y obrar lo demés que los mestres torners de dit gremi poden executar y de gozar dels privilegis y prerrogativas concedits als mestres torners de ell. Y present lo nomenat Agustí Benet, de sa espontanea voluntat accepta esta mestria y promet y jura en mà y poder de dit alguasil, que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, que serà obediènt als proms que vuy són y per temps seràn de ell, que assistirà a consells, viatichs, enterros de individus y sas mullers y albats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls y tatxas de dit ofici y observarà lo demés que los mestres torners deuen cumplir per cumplimet del que obligan a saber dits prohoms, clavari, credencer y examinadors, tots los bens y reddits del mateix gremi y lo nomenat Agustí Benet tots sos béns mobles e immobles, haguts y per haber, y ab las renunciacions de dret necessaries.

En testimoni del que aixis ho otorgan, en la ciutat de Barcelona, als sis dias del mes de juliol⁴⁸ del any mil vuit-cents disset, éssent testimonis Joseph Jaumà y Cayetano Badia, en Barcelona residents, y dits otorgants coneguts del infrascrit notari ho firman.=tildat=Anton Noguer=no val. Esmenat: sis =juliol=disset=valen.

Francisco Ramis. Bruno Robira, Joseph Cirera, José Morera, Josef Barrera.
En poder de mi Francisco Mas y Fontana, notari.

1819 febrer 25. Barcelona

Acta del consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, celebrat en el claustre del convent dels Pares Trinitaris, amb l'assistència de l'Agutzil de la Reial Audiència, en el qual s'acorda pagar el deute que té el gremi amb el notari Mas i Fontana, i la manera que es pagarà. També s'acorda nomenar dos comissionats que hauran de refer la unió de Sant Onofre, així com també es nomenen dos representants del gremi per a la Reial Junta de Comerç de Barcelona.

Finalment es fa elecció dels representants i càrrecs de clavari, credencer, examinadors de comptes, taxadors i per a la Junta Sisena del proper any.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1819, f. 117r-118r.

48. Les paraules *sis* i *juliol* han estat corregides

En la ciutat de Barcelona als vint-y-cinch dias del mes de febrer del any mil vuit-cents dinou. Convocat lo gremi de torners de la present ciutat en una sala construïda en los claustros del convent de PP Trinitaris calats, a hont dit gremi se acostuma congregar, precedint llicencia del Excelentíssim senyor gobernador de esta plaza, dada al marge de un memorial a ell presentat de fecha⁴⁹ vint-y-dos del corrent, ab assistència de Joan Vergés, alguasil de la Real Audiència del present principat, en la qual convocació entrevingueren Joseph Valedó, prohoms, Ramon Trias, prohoms, Joseph Cirera, clavari, Joseph Barrera, Joseph Riera, Joseph Serra y Fuster, Joseph Vilaró, Joan Nogués, Anton Oms, Joseph Saderra, Joseph Bosch y Rovira, Jaume Badia, Anton Nogués, Fidel Valedó, Narcís Padrosa, Francisco Serra, Jaume Oliveras, Pere Patau, Salvador Serra, Miquel Patau, Gaspar Cahís, Bruno Rovira, Valentí Margarit, Vicens Vila, Joan Deu, Joan Tinturó, Joan Serra, Joseph Morera, Francesch Mun, Anton Casellas, Pelegrí Forés, Francisco Ramis, Joseph Cabot, Joseph Fernández, Onofre Viñolas, Rafael Oriach, Anton Prat, Joseph Anton Cararach, Francisco González, Francesch Grimalt, Francisco Casas, Francesch Cararach, Joaquim Valedó y Pau Macaya, tots individuos de dit gremi com a la major part dels qual componen haguda rahó dels ausents y demés que a esta convocació no han pogut entrevenir, celebrant consell los prohoms y tot lo dit gremi representant, als quals fou proposat, per dit prohoms en cap, que en atenció que lo gremi està debent al infrascrit notari Francisco Mas y Fontana una quantitat considerable, y que lo gremi no se troba ab fondos, se deu resoldrer lo modo ab que podrà satisfèr-se-li lo atrás, y a una veu quedà resolt.

Que se li donian cada any sis duros, fins a ser satisfet son deute, fent un reparto a proporció de la taxa dels pavellons cobrador ab dos tersos cada any y si de alguna entrada de mestre sobra alguna cosa, que se li satisfacia lo que sobrarà a més dels dits sis duros.

Seguidament fou proposat que en atenció que en el dia no hi ha persona que cuyda de la pia unió nomenada de Sant Onofre, que estava en son peu antes de la guerra, deu resoldrer-se que se nomenian dos comisionats per a que segons las ordenanzas antiguas, cuydian de posar en execució son arreglo, fent-ho després present al gremi, y a pluralitat de veus quedaren elegits comisionats per dit efecte Joseph Cirera y Anton Nogués.

En seguida fou proposat per dits prohoms haber rebut lo certificat donat per lo secretari de la Reial Junta de Comers, al que consta que Francisco Serra y Joan Deu quedan elegits per dita Reial Junta en proms del corrent any, y a una veu quedà resolt que se-ls donàs possessió.

Luego fou donada possessió a dits Francisco Serra y Joan Deu, y presentaren lo jurament de estil.

Inmediatament los prohoms novament elegits proposaren haber-se de elegir nous oficials per a servir lo corrent any, y a pluralitat de veus quedaren elegits:

Clavari: Joseph Cirera,

Credencer: Joan Tintorer,

Examinadors, Joseph Serra y Fuster y Vicens Vila,

Oïdors de comptes: Salvador Serra y Joseph Anton Cararach,

Taxadors: Joseph Vilaró y Anton Oms,

Per la junta de la sisena: Miquel Patau, Vicens Vila y Bruno Rovira.

De tot lo que requiriren a mi lo infrascrit notari, llevàs lo present acte de que fas fe.

En poder de mi Francisco Mas y Fontana, notari.

49. Paraula abreujada: *fla*.

1819 març 10. Barcelona

Acta del consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, reunits en el claustre del convent dels Pares Trinitaris, a instància de l'Ajuntament i amb l'assistència de l'Agutzil de la Reial Audiència, per decidir i escollir els representants del gremi que hauran de ser membres de la junta, convocada pel mateix Ajuntament, que acordarà el repartiment del cupo de 173 homes de reemplaç de l'exèrcit. Aquest mateix representant formarà part de la junta que ha de fixar els nous preus i tarifes, juntament amb els representants d'altres gremis.

En aquest mateix consell també es decideix sobre les sol·licituds presentades per alguns agremiats, per tal que se'ls exoneri del pagament de les quotes del gremi, entre aquests hi ha Llorenç Vinyoles, mestre torner de 85 anys, que es troba impedit per a treballar.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1819, f. 122v-123v.

En la ciutat de Barcelona als deu dies del mes de mars del any mil vuit-cents dinou, convocat lo gremi de torners de la present ciutat en una sala construïda en los claustros del convent de PP Trinitaris calsats, a hont dit gremi se acostuma congregar, precedint llicència del Excelentísim senyor governador de esta plasa dada al marge de un memorial a el presentat de fecha⁵⁰ nou del corrent mes, ab assistència de Joan Vergés, alguasil de la Reial Audiència del present principat, en la qual convocació entrevingueren; Francisco Serra, prohóm, Joan Deu, prohóm, Joseph Cirera, clavari, Joan Tintoré, credencer, Joseph Serra y Fuster, Joseph Vilaró, Joseph Bassols, Joan Nogués, Joseph Valedó, Joan Bassols, Joan Nogués, Joseph Valedó, Joseph Saderra, Joseph Bosch, Jaume Badia, Anton Nogués, Fidel Valedor, Narcís Padrosa, Jaume Oliveras, Salvador Serra, Miquel Patau, Bruno Rovira, Joan Suñol, Pere Patau, Vicens Vila, Joseph Rovira, Anton Casellas, Francesch Muns, Joan Serra, Pere Oms, Ramon Trias, Anton Oms, Joseph Riera, Francisco Ramis, Joseph Morera, Joseph Cabot, Onofre Viñolas, Joseph Fernández, Rafael Oriach, Francisco González, Francesch Grimalt, Anton Prat, Francisco Casas, Joseph Anton Cararach, Francesch Cararach, Joaquim Valedó, Pau Macaya, tots individus de dit gremi com a major part dels que'l componen haguda rahó dels ausents y demés que a esta convocació no han pogut entrevenir. Celebrant consell los prohoms y tot lo dit gremi representant, als quals fou proposat per dit prohóm en cap, als quals fou;

Que habia rebut dos ordres de Excelentísim ajuntament de esta ciutat que foren llegides per mi lo infrascrit notari, la una de fecha de cinch y la altre de sis del corrent mes de mars, en las que se mana que se juntia lo gremi ab la posible brevetat y nomenian un comisionat a saber la primera a fi de comparèixer en las casa consistoriales en lo dia quinse del corrent, a les tres horas de la tarde, per a que junt ab los dels demés collegis y gremis procedescan al nomenament dels que deuen compondrer la Junta que ha de acordar lo convenient a fi de cumplir ab lo cupo de cent setanta-tres homens que han cabut en esta ciutat per lo reemplaç del exercit. Y en la segona se mana també elegir un comisionat per a que en los mateixos dia y hora comparega en lo lloch dit per a procehir lo nomenament dels vocals que deuran compondrer la Junta que tindrà a son càrrech examinar lo millor arreglo de las novas tarifas dels drets de portas que més podian perjudicar al comer e industria.

Y a una veu quedà elegit a dit fi Joseph Serra y Fuster, altre dels individus de dit gremi, al qual donaren facultats absolutas y amplias per a votar en las dos juntas que deuen tenir-se en las casas consistoriales, junt ab los demés collegis y gremis als fins sobre indicats.

També se feu present un memorial de Llorens Viñolas, mestre torner, en que solicita que lo exonerian del pago de todas las contribucions y carregas del comú, en atenció de trobar-

50. Paraula abreujada: *fha*.

se constituït en la edat de vuitanta-cinch anys, y paraliticat e impossibilitat de guañar-se la vida y⁵¹

A una veu quedà resolt atenant a dita sollicitud que se eximesca de tots los pagos a que estaria subjecte com a individu de dit gremi, qual exempció se entenga durant la sua indigència tant solament y en cas que tornia en son pristino estat, que contiue en lo pago com los demás mestres.

Finalment se feu present altre sollicitud de Joseph Terrés en que també demana la exempció de pagos.

Y a una veu queda resolt que, en atenció que dit suplicant no té las rahons per quedar eximit, se li contextia que no te lloch la sollicitud.

De tot lo que requeriren a mi lo notari infrascrit llevas lo present acte de que fa fe.
Francisco Mas y Fontana, notari.

1819 novembre 19. Barcelona

Acta de la reunió del consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, celebrada en el claustre del convent dels Pares Trinitaris, amb la presència de l'agutzil del Tribunal Reial ordinari, en la qual es fa la presentació de la terna per escollir els prohoms primer i segon del gremi per a l'any 1820.

En virtut de la informació del Reial Tribunal del Consulat de Comerç, també es proposen les actuacions adequades per aturar les intencions de Ramon Codina i Francisco Bernareggi, de nacionalitat italiana, ambdós torners, que exerceixen l'ofici sense permís i sense estar agremiats. El consell general acorda iniciar actuacions legals pertinents, nomenar dos membres del gremi que s'ocupin de portar el cas als tribunals i la manera com això s'haurà de pagar.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1819, f. 416v-417v.

En la ciutat de Barcelona als dinou dias del mes de novembre del any mil vuit-cents dinou, convocat el gremi de torners en una pesa dels claustros del convent PP Trinitaris calsats de la present ciutat, ab llicència del Excelentíssim senyor governador de esta plaza, donada al marge de un memorial a ell presentat de fecha de setse del corrent, y ab assistència de Joan Verger, alguacil del Tribunal Real ordinari de la present ciutat. En la qual convocatò entrevingueren; Francisco Serra y Joan Deu, prohoms, Joseph Cirera, clavari, Joan Tintorer, credenser, Joseph Riera, Joseph Serra y Fuster, Joseph Vilaró, Joan Basols, Joan Nogués, Anton Oms, Josep Saderra, Joseph Valedó, Joseph Bosch y Rovira, Anton Nogués, Fidel Valedó, Jaume Oliveras, Pere Patau, Francisco Casas, Salvador Serra, Miquel Patau, Bruno Rovira, Joan Suñol, Gaspar Cahis, Valentí Margarit, Vicens Vila, Joseph Barrera, Pelegrí Forés, Joseph Morera, Ramon Trias, Francisco Ramis, Joseph Fernández, Onofre Viñolas, Rafel Oriach, Joseph Cabot, Joseph Anton Carerach, Francisco González, Francesch Grimalt, Francesch Carerach, Joaquim Valedó, Pau Macayo, Jaume Solà, Anton Prats, Ramon Pons, Francisco Rosell, tots individus del mateix gremi com a major part els que l componen, haguda rahó, els ausents impeditos y demes que a esta convocatò no han pogut entrevenir celebrant consell los proms y tot lo dit gremi i representant als quals fou proposat per lo dit prom primer, que debian fer-se las ternas per la elecció dels proms que han de servir en lo any propvinent de mil vuit-cents vint, y havent-se proposat varios individuos a dit fi quedaran elegits, a pluraritat de veus.

51. A continuació segueix una ratlla horitzontal.

Per la terna de prom primer; Joseph Saderra, Joseph Bosch y Rovira y Anton Nogués

Per la terna de prom segon; Joseph Morera, Bruno Rovira y Pere Oms.

Seguidament, fou proposat que per part el Reial Tribunal del Consulat de comers de la present ciutat, se ha passat un cartell a dits proms ab que se'ls notifica la pretenció que té Ramon Codina de treballar de dit ofici, sens subjectar-se a examens ni pagar los corresponents drets al gremi, y que dins tres dias diguisan los proms y manifestian sos drets per oposar-se a la tal pretenció.

Y a una veu quedà resolt fer comissió, com ab tenor del present la fan al(s) proms que vuy són y per temps seràn, junt ab Peregrí Forest, altra dels individuos de dit gremi, donant-los totas facultats necessarias per a que pugan acudir als tribunals que inirian competents y practiquian totas las diligèncias oportunas a fi de pariar de treballar de dit ofici de torner, no sols al predit Ramon Codina, sinó també a Francisco Bernarezzi, italià, y qualsevol altre que intentia infringir las ordenanzas del gremi y seguir las causas fins a sa sentència definitiva, donant facultat a dits proms y comisionat que pugan elegir los procuradors⁵² inirian convenients.

Y per acudir als gastos que precisan deuen ocasionar los plets, se ha resolt que cada individu pagui a semmanalment un real de velló, lo qual cuidarà de cobrar lo asidador del gremi y se li pagarà per son treball sinc reals de velló per a cada andana y quedarà franch de la semmanada. De tot lo que dono fe.

Francisco Mas y Fontana. Notari.

1819 desembre 4. Barcelona

Acta de la reunió de consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, celebrat en el claustre del convent dels Pares Trinitaris, amb la presència de l'agutzil de la Reial Audiència, per acordar les proves que haurà d'aportar Francisco Bernareggi, italià, natural de Monza, per ingressar en el gremi com a mestre torner. És presentat i padrinejat per Pere Oms, mestre del gremi, que l'acompanya en el consell.

En aquest mateix consell general també s'acorda escollir a Pelegrí Forest com a representant del gremi a la Junta Sisenà.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1819, f. 440r– 441r.

En la ciutat de Barcelona, als quatre dias del mes de desembre del any mil vuit-cents dinou, convocat lo gremi de torners de la present ciutat de una pessa dels claustros del convent de PP Trinitaris calats de la mateixa, ab assistència de Joan Vergés, alguasil de la Reial Audiència del present principat y ab llicència del Illustre senyor governador interino de esta plaza, donada al marge de un memorial a ell presentat de fecha de dos del corrent, en la qual convocació entrevingueren; Francisco Serra, prohom, Joan Deu, prohom, Josep Cirera, clavari, Joan Tintoré, credencer, Joseph Serra y Fuster, Joseph Vilaró, Joseph Saderra, Joseph Valedó, Joseph Bosch, Fidel Valedó, Anton Nogués, Miquel Patau, Pere Patau, Bruno Rovira, Salvador Serra, Valentí Margarit, Vicens Vila, Francesch Muns, Pere Oms, Pelegrí Forés, Gervasi Benet, Francisco Ramis, Rafael Oriach, Onofre Viñolas, Anton Prats, Francisco González, Joseph Cabot, Joaquim Valedó, Jaume Solà y Francisco Rosell, tots individus de dit gremi,⁵³ com a la major part dels que'l componen haguda rahó dels ausents y demés que no han pogut entrevenir. Celebrant con-

52. Paraula abreujada.

53. A continuació hi ha una paraula anul·lada.

sell los prohoms y tot lo dit gremi representant, als quals fou proposat per dit prohom primer, que Pere Oms demana la plaza de mestre de dit gremi per Francisco Bernareggi, natural de Monsa en Italia, lo qual no presenta lo baptisme, però presenta la partida de son desposori, ab la qual consta un fill legítim de Anton y Antonia Butti, e immediatament entrà en lo present consell dit Francisco Bernareggi acompanyat de Pere Oms, i demanà la plassa de mestre torner, y habent donat lloch dit pretendent y padrí, fou per dit gremi resolt que se li concedesca la plasa de mestre de dit gremi, segons lo previngut en la Reial pragmàtica del any mil set-cents sentanta-set, pagant las propinas y drets acostumats. Donant facultat com ab lo present donan als prohoms, clavari, credencer y examinadors, per firmar lo acte de mestria en nom de dit gremi. Y habent tornat a entrar los dits Bernareggi y son padrí, se'ls llegí per mi lo notari avall escrit la antecedent resolució, oïda la qual donaren las gracias als individuos de dit gremi.

Inmediatament señalaren las pesa que dit Bernareggi deu fer per son examen a saber.⁵⁴

Prohom primer: un llit ab quatre pilans, ço és, las camas ab quatre poms del mateix tros de fusta de alba.

Prohom segon; a la disposició del padrí.

Clavari: una capsa de pendrer tabaco, forrada de conoba.

Credencer: una bola de billar.

Examinador: a la disposició del padrí.

Examinador: un canonet de posar agullas forrat de baña y lo sobre que forme daus de os y ebano.

Ultimament fou proposat que debía elegir-se un comisionat a fi de concorrer en junta que en lo dia setse del corrent deu celebrar-se en la Real casa llotja a fer lo nomenament de individuo de vocal de la junta nomenada de la sexta, que se troba en el dia vacant.⁵⁵

Y a una veu queda elegit a dit fi, Pelegrí Forés, altre dels individuos de dit gremi, donant-li todas las facultats per donar son vot en dita junta. De tot lo que dono fe.

Francisco Mas y Fontana. Notari.

1820, gener, 14. Barcelona

Acta de la reunió del consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, celebrat en el claustre del convent dels Pares Trinitaris, amb l'assistència de l'Agutzil de la Reial Audiència, en el qual es proposen i s'elegeixen els càrrecs de clavari, credencer, examinadors, oïdors de comptes i taxadors per a l'any que es comença, així com els representants del gremi a la Reial Junta de govern del consell de Catalunya i a la Junta Sisena.

En aquest mateixa consell es revisa l'examen de Francisco Bernareggi, que consideren que ha de repetir les proves, a causa del canvi de càrrecs en el gremi. Pere Oms, el seu padrí, manifesta el seu desacord i protesta per aquesta decisió, la qual cosa fa constar en l'acta.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1820, f. 27v-28v.

En la ciutat de Barcelona als catorse dias del mes de janer del any mil vuit-cents vint, convocat lo gremi de torners de la present ciutat en una pesa dels claustros del convent de Trinitaris calats, ahont per semblant asuntos acostuman convocar-se ab llicència del Excelentíssim sen-

54. A continuació segueix una ratlla horitzontal.

55. A continuació segueix una ratlla horitzontal.

yor governador de esta plaza donada al marge de un memorial presentat de fecha de dia de vuy, ab assistència de Joan Vergés, alguasil de la Reial Audiència de est principat, en la qual convocació entervingueren; Francisco Serra, prohoms, Joseph Cirera, clavari, Joan Tintorer, credencer, Joseph Serra y Fuster, Joseph Saderra, Joseph Vilaró, Anton Oms, Joseph Valedó, Joseph Bosch, Anton Nogués, Jaume Badia, Francesch Cararach, Narcís Pedrós, Fidel Valedó, Jaume Oliveras, Miquel Patau, Bruno Rovira, Joan Suñol, Gaspar Cahís, Vicens Vila, Pere Oms, Francesch Muns, Joan Serra, Anton Carreras, Jaume Solà, Ramon Pons, Josep Anton Cararach, Pelegrí Forés, Gervasi Benet, Ramon Trias, Joseph Morera, Francisco Ramis, Francisco Casas, Onofre Viñolas, Rafael Oriach, Josep Cabot, Francisco González, Francesch Grimalt, Joaquim Valedó, Pau Macaya y Francisco Rosell, tots individus del dit gremi com a major part de aquell componen haguda rahó dels ausents y impeditos y demás que a esta convocació no han pogut entrevenir celebrant consell los proms y tot lo dit gremi representat, als quals fou proposat haber rebut lo certificat donat per Don Pau Fèlix Gasó, secretari de la reial Junta de govern del consell de Catalunya, de fecha de deu del corrent, ab lo qual consta que Joseph Saderra y Joseph Morera quedan elegits per la mencionada Real Junta en prohoms del present gremi per lo corrent any, y a una veu quedà resolt que se'ls donia posició prestant lo acostumat jurament.

Inmediatament los dits Joseph Saderra y Joseph Morera prengueren sa posesió y prestaren lo jurament en mà del referit alguasil prometent a portar-se se y lealment en sos empleos.

Seguidament foren proposats per a dits prohoms novament elegits diferents individus a fi de quedar-ne un de elegit per lo empleo de clavari en lo corrent any, y dels proposats quedà, a pluralitat de veus, elegit per dit empleo de clavari, Anton Noguera. També se proposaren individus per lo empleo de credencer en lo dit any y a pluralitat de veus, quedà elegit a dit fi Joseph Bosch y Rovira.

En seguida se proposaren individus per los empleos de examinadors en lo mateix any, y a pluralitat de veus quedaren elegits a dit fi Peregrí Forest y Anton Cararach.

Luego se proposaren individus per los empleos de oïdors de comptes per lo sobredit any, y a pluralitat de veus quedaren elegits a dit fi, Josep Serra y Fuster y Miquel Patau.

També foren proposats varios individus per lo empleo de taxadors del dit any, y a pluralitat de veus, quedaren elegits a dit fi, Francesch Cararach y Narcís Padrosa.

Ultimament se proposaren individus per la junta nomenada de la sisena que se troban vacants per acabament, y a pluralitat de veus quedaren elegits a dit fi, Joseph Vilaró, Peregrí Forés y Anton Casellas.

Lo dit prom primer proposà que en atenció que en lo consell celebrat per est gremi en lo dia quatre de desembre del any proxim pasat, se concedí la plaza de mestre a Francisco Bernareggi, y fins al present no ha conclós encara⁵⁶ son examen, deu resoldrer-se si deuen firmar-li lo acte de maestria los proms novament elegits o los anteriors, y a pluralitat de veus queda resolt que firmian lo dit acte de maestria los proms y demás oficials que vuy han pres posesió de sos empleos, debent fer dit Bernaretxi novas pesas per son exament, elegidas per los oficials actuals, ab motiu que estos deuen examinar-las.

Y oïda esta proposició y resolució, Pere Oms, altre dels individus de dit gremi, padrí que és de dit Francisco Bernareggi, protesta a dita resolució no entenent aprobar-la en manera alguna y reservant-se lo dret de acudir a la superioritat que correspongui per a defensar de los drets de dit Bernareggi. De tot lo que requirí a mi lo infrascrit notari, llevàs lo present acte de dita protesta y que no donàs còpia de dit consell sens inserció de la present que per sa major corroboració ho firma. De que dono fe. =tildat= solament. no val.

Pere Oms.

Francisco Mas y Fontana, notari.

56. A continuació segueix una paraula anul·lada.

1820 gener 14. Barcelona

Acta de la reunió del consell general del gremi de torners de la ciutat de Barcelona, celebrat en el claustre del convent dels Pares Trinitaris, amb l'assistència de l'agutzil de la Reial Audiència, en el qual es proposen i s'elegeixen els càrrecs de clavari, credencer, examinadors, oïdors de comptes i taxadors per a l'any que es comença, així com els representants del gremi a la Reial Junta de govern del consell de Catalunya i a la Junta Sisena.

En aquest mateixa consell es revisa l'examen de Francisco Bernareggi, que consideren que ha de repetir les proves, a causa del canvi de càrrecs en el gremi. Pere Oms, el seu padrí, manifesta el seu desacord i protesta per aquesta decisió, la qual cosa fa constar en l'acta.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1820, f. 27v-28v.

En la ciutat de Barcelona als catorse dias del mes de janer del any mil vuit-cents vint, convocat lo gremi de torners de la present ciutat en una pesa dels claustros del convent de Trinitaris calats, ahont per semblant asuntos acostuman convocar-se ab llicència del Excelentíssim senyor governador de esta plaza donada al marge de un memorial presentat de fecha de dia de vuy, ab assistència de Joan Vergés, alguasil de la Reial Audiència de est principat, en la qual convocaació entervingueren; Francisco Serra, prohoms, Joseph Cirera, clavari, Joan Tintorer, credencer, Joseph Serra y Fuster, Joseph Saderra, Joseph Vilaró, Anton Oms, Joseph Valedó, Joseph Bosch, Anton Nogués, Jaume Badia, Francesch Cararach, Narcís Pedrós, Fidel Valedó, Jaume Oliveras, Miquel Patau, Bruno Rovira, Joan Suñol, Gaspar Cahís, Vicens Vila, Pere Oms, Francesch Muns, Joan Serra, Anton Carreras, Jaume Solà, Ramon Pons, Josep Anton Cararach, Peregrí Forés, Gervasi Benet, Ramon Trias, Joseph Morera, Francisco Ramis, Francisco Casas, Onofre Viñolas, Rafael Oriach, Joseph Cabot, Francisco González, Francesch Grimalt, Joaquim Valedó, Pau Macaya y Francisco Rosell, tots individuos del dit gremi com a major part de aquell componen haguda rahó dels ausents y impeditos y demás que a esta convocaació no han pogut entrevenir celebrant consell los proms y tot lo dit gremi representat, als quals fou proposat haber rebut lo certificat donat per Don Pau Fèlix Gasó, secretari de la reial Junta de govern del consell de Cataluña, de fecha de deu del corrent, ab lo qual consta que Joseph Saderra y Joseph Morera quedan elegits per la mencionada Real Junta en prohoms del present gremi per lo corrent any, y a una veu quedà resolt que se'ls donia posició prestant lo acostumat jurament.

Inmediatament los dits Joseph Saderra y Joseph Morera prengueren sa posesió y prestaren lo jurament en mà del referit alguacil prometent a portar-se se y lealment en sos empleos.

Seguidament foren proposats per a dits prohoms novament elegits diferents individuos a fi de quedar-ne un de elegit per lo empleo de clavari en lo corrent any, y dels proposats quedà, a pluralitat de veus, elegit per dit empleo de clavari, Anton Noguera. També se proposaren individuos per lo empleo de credencer en lo dit any y a pluralitat de veus, quedà elegit a dit fi Joseph Bosch y Rovira.

En seguida se proposaren individuos per los empleos de examinadors en lo mateix any, y a pluralitat de veus quedaren elegits a dit fi Peregrí Forest y Anton Cararach.

Luego se proposaren individuos per los empleos de oïdors de comptes per lo sobredit any, y a pluralitat de veus quedaren elegits a dit fi, Josep Serra y Fuster y Miquel Patau.

També foren proposats varios individuos per lo empleo de taxadors del dit any, y a pluralitat de veus, quedaren elegits a dit fi, Francesch Cararach y Narcís Padrosa.

Ultimament se proposaren individuos per la junta nomenada de la sisena que se troban vacants per acabament, y a pluralitat de veus quedaren elegits a dit fi, Joseph Vilaró, Peregrí Forés y Anton Casellas.

Lo dit prom primer proposà que en atenció que en lo consell celebrat per est gremi en lo dia quatre de desembre del any proxim pasat, se concedí la plaza de mestre a Francisco Bernareggi, y fins al present no ha conclós encara⁵⁷ son examen, deu resoldrer-se si deuen firmar-li lo acte de maestria los proms novament elegits o los anteriors, y a pluralitat de veus queda resolt que firmian lo dit acte de maestria los proms y demás oficials que vuy han pres posesió de sos empleos, debent fer dit Bernaretxi novas pesas per son exament, elegidas per los oficials actuals, ab motiu que estos deuen examinar-las.

Y oïda esta proposició y resolució, Pere Oms, altre dels individus de dit gremi, padrí que és de dit Francisco Bernareggi, protesta a dita resolució no entenent aprobar-la en manera alguna y reservant-se lo dret de acudir a la superioritat que correspongui per a defensar de los drets de dit Bernareggi. De tot lo que requirí a mi lo infrascrit notari, llevàs lo present acte de dita protesta y que no donàs còpia de dit consell sens inserció de la present que per sa major corroboració ho firma. De que dono fe. =tildat= solament. no val.

Pere Oms.

Francisco Mas y Fontana, notari.

1826 octubre 24. Barcelona

Acta de l'examen de mestria, que el gremi de torners de la ciutat de Barcelona ha fet a Anton Barnucell i Trias, fill d'Anton Barnucell, del mateix gremi, per tal d'accedir a la mestria i poder exercir l'ofici públicament.

Per a l'examen ha aportat una flauta de tres quarts de fusta de granadillo, i ha estat padrinejat per Francesc Serra, mestre torner del gremi.

En aquest mateix acte, Anton Barnucell, jura els drets i les obligacions com a mestre torner, paga quatre lliures i un sou pels drets d'examen, com li pertoca com a fill de mestre i fa l'aportació dels seus béns, que queden inscrits en l'Ofici d'Hipoteques de Barcelona.

AHPB, Francesc MAS i FONTANA, *Manual*, 1826, f. 283r-283v.

Sia notori com Joan Tintorer y Francisco González, prohoms, Pelegrí Forés, clavari, Joseph Cabot, credenser, Joseph Morera y Joseph Anton Carerach, examinadors, tots del gremi de torners de la present ciutat, convocats ab assistència de Ramon Duran, alguasil de la Reial Audiència de est principat, en una pessa de la casa de la propia habitació de mi lo infrascrit notari, inseguint la deliberació presa per lo consell general de dit gremi en lo dia vint-y-tres de setembre del corrent any, ab intervenció de mi dit e infrascrit notari, han examinat del expressat ofici de torner a Anton Barnucell, jove torner, fill legítim y natural de Anton Barnucell, mestre torner y de Maria Eulàlia Barnocell y Trias, conjuges, consta de la partida de son baptisme ab lo certificat donat per los reverents Anton Miquel y Bernat Riera, preveres sagristans menors de la Catedral de esta ciutat, als set de setembre del corrent any. Lo cual Anton Barnucell, ha estat padrinejat per Francisco Serra, individuo del mateix gremi, y ha treballat per son examen; dos jerros de xiranda, una baldufa ab tres dintres, una vara de batlle, un estoig de marfil que forme una mitja cana dintre, una flauta de tres quarts de llarg de granadillo, un pessa de fer filats, lo cual examen, vist i regonegut per los sobredits examinadors han trobat ser idoneo y per consegüent que dit Anton Barnucell és hàbil per exercir dit ofici de torner, habent pagat per son examen quatre lliu-

57. A continuació segueix una paraula anul·lada.

ras y un sou moneda barcelonesa, so és tres lliuras per la entrada de mestre y una lliura un sou per la eixida de fadrí, que és lo que deuen pagar per sa mestria los que són fills de mestre. Qual quantitat confesa haber rebut de comptant a sas voluntats, dit Pelegrí Forés, clavari en presència del notari y testimonis avall escrits a més de lo que ha pagat, las propinas acostumadas, per so de sa libre voluntat lo crean mestre torner de dit gremi com a fill de mestre, donant-li facultat de tenir botiga parada, de treballar y de fer treballar públicament del dit ofici y obrar lo demés que los mestres de dit gremi poden executar y de gosar dels privilegis y prerrogativas concedidas als mestres de ell.

I present lo nomenat Anton Barrucell, accepta esta mestria y promet y jura en mà de dit alguacil que observarà los privilegis, ordinacions y deliberacions del mateix gremi, que serà obedient als prohoms que vuy són y per temps seran, que assistirà a consells, viatichs y enterros de individuos de dit gremi y de sas mullers y alvats, sempre que serà convidat, que servirà lo encarrech de andador fins que se pase altre mestre de dit ofici, que pagarà los talls y tatxas que se li imposaran y observarà lo demés que los mestres torners deuen cumplir, per lo que ne obligan dits prohoms, clavari, credenser y examinadors los béns y reddits de dit gremi y dit Anton Barnocell los seus propis ab totas renunciaciones en dret necessarias, los testimonis del que ho firman coneguts del infrascrit notari y cerciorats del contengut en la Real Pragmática de Hipotecas, en Barcelona als vint-y-cuatre de octubre del any de mil vuyt-cents vint-y-sis. Essent testimonis ludats Jordana y Bartomeu Serra, vehins de esta ciutat. Emenat; cuarts.val.⁵⁸

Juan Tintoré, Francisco González, Pelegrí Forés, Joseph Cabot, Joseph Anton Carerach, José Morera, Anton Barnocell.

En poder de mi, Francisco Mas i Fontana, notari.

58. Nota de validació.